

Nỗi Niềm

Micae Nguyễn Huy Thăng

Nỗi niềm

MICAE NGUYỄN HUY THẮNG

- 2017 -

*Kỷ niệm 40 năm sắt cùm
40 năm thăng trầm sẻ chia.*

07.02.1977 — 07.02.2017

LỜI NGỎ

Xin chân tình trao tặng quý bạn đọc đứa con tinh thần khiêm tốn của tôi – tuyển tập NỘI NIỀM.

Qua những mẫu chuyện rất đời thường, những vẫn thơ mộc mạc, NỘI NIỀM mạo muội gửi gắm chút suy tư, chút đắng lòng về một kiếp người vốn dĩ là cát bụi vô thường nhưng vẫn là một huyền nhiệm được an bài từ muôn thuở. NỘI NIỀM cũng xin chia sẻ bao hoài niệm và khát vọng mà mãi bây giờ mới nói ra.

Thật khích lệ và may mắn làm sao, nếu NỘI NIỀM dành được một vị trí, dù là xoàng xĩnh nhất, một góc khuất thỏi trong lòng các bạn.

Mến chúc các bạn luôn có cuộc sống thật đẹp, đẹp như Hy vọng.

*Đầu Xuân 2017,
Micae Nguyễn Huy Thăng*

NỖI NIỀM

Thân tôi cát bụi phong trần

Dẫu chẳng là gì, tôi vẫn là tôi.

Dám đâu muối mặn cho đời

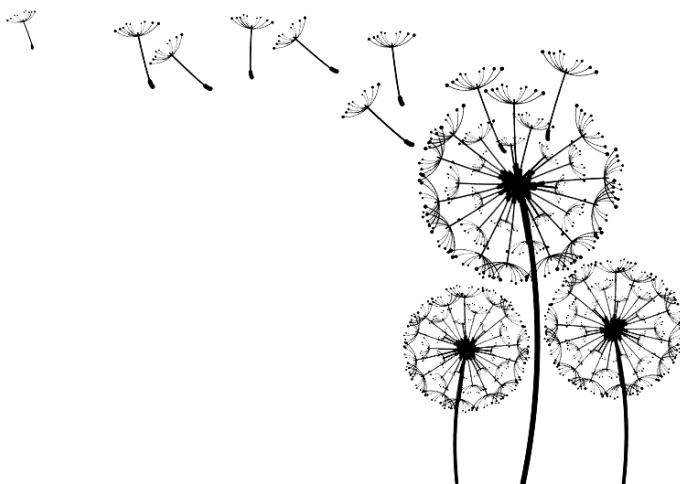
Chỉ xin gộp chút mặn mòi hiếm hoi.

Không là ngọn đuốc chiếu soi

Cũng là đóm lửa nhỏ nhoi bên đường.

Một mai xa cõi vô thường

Mạo muội dâng hién chút hương cho đời.

MẸ ƠI, CON ĐẬU RỒI !

Chiều hôm đó, một buổi chiều mà mỗi lần tôi nhớ lại vẫn còn nguyên cảm giác lâng lâng, tôi được tin trúng tuyển vào Đại Học Văn Khoa. Tôi cố giữ vẻ mặt thần nhiên, hồi hả đạp xe về thẳng nhà. Con đường thân quen thường ngày tôi vẫn đi học, sao chiều nay xa thế! Đoc đường tôi không dám nhìn ai, cũng không dám để ai nhìn thấy mình, e rằng họ phát giác ra niềm vui mà tôi đang vung vè che đậy.

Về đến nhà, tôi càng hồi hộp hơn vì sợ phải gặp một ai khác trước khi gặp Mẹ. Người đầu tiên mà tôi muốn báo tin mừng phải là Mẹ tôi. Trời chiều lòng tôi, vào nhà thấy vắng lặng, tôi liền chạy ra chợ tìm Mẹ (gần nhà có một chợ nhỏ quen gọi là chợ Cây Mít, nơi Mẹ tôi thường mua bán hoa quả).

Tìm gặp được Mẹ, tôi la lên như thế giữa chợ chỉ có hai Mẹ con tôi thôi:

– Mẹ ơi, con đậu rồi !

Mẹ tôi nghẹn giọng:

– Con nói sao?

Tôi biết Mẹ đã nghe rõ nhưng dường như Mẹ không dám tin vào tai mình. Tôi lại la lên:

– Mẹ ơi, con đậu rồi !

Tôi đã thấy Mẹ cười mà nước mắt giàn giụa. Tôi
cũng cười ôm Mẹ mà nghe mặn mặn trên môi.

ĐÀNH CHỊU THÔI !

Chuyện kể rằng, ngày xưa ngày xưa, ở một đất nước nọ có một công chúa vừa xinh đẹp tuyệt trần vừa đức hạnh vô song. Nàng được muôn dân yêu mến và tôn kính như thần.

Cảm kích trước tấm lòng vàng của công chúa, Tiên Nữ chốn thiên đình hứa ban cho nàng một điều ước nhân dịp sinh nhật lần thứ 20 sắp tới của nàng.

Đối với một công chúa cành vàng lá ngọc thì còn thiếu gì nữa mà ước với mơ nhưng cuối cùng nàng cũng chọn cho mình một điều ước.

Ngay vào đêm sinh nhật, Tiên Nữ lại xuất hiện, công chúa thưa rằng:

- Xin cho con được trẻ lại một tuổi.

Tiên Nữ sa sầm nét mặt đáp lại:

- Nếu con chỉ xin ta lùi thời gian một ngày thôi, thậm chí một phút hay một giây thôi thì ta cũng đành chịu. Huống chi...!

LẠC QUAN | BI QUAN

Ông bố và cậu ám đang trò chuyện vui vẻ.

– Bố ơi, bố cứ bảo phải sống lạc quan, đừng bao giờ bi quan. Thực tình con chẳng hiểu thế nào là lạc quan và thế nào là bi quan.

– Ồ... người lạc quan là người tin rằng sẽ có ánh sáng ở cuối đường hầm. Người bi quan là người cũng tin rằng sẽ có ánh sáng ở cuối đường hầm nhưng ánh sáng đó chỉ đủ cho thấy một đường hầm khác nối tiếp!

– Dạ, con vẫn chưa hiểu.

Ông bố dẫn dụ:

– Nay nhé, có hai ông bạn, một người lạc quan và một người bi quan, cả hai đều đói lá sau một ngày làm việc vất vả. Họ vội vàng thối cơm và chờ... Cứ thường phải mất 30 phút mới được nồi cơm chín. 15 phút trôi qua, người bi quan bức bối nói: “Đã 15 phút rồi mà chưa có cơm ăn”. Còn người lạc quan vui vẻ nói: “Còn 15 phút nữa thôi là có cơm ăn”.

Chả biết cậu ám có hiểu gì không, chỉ thấy nó háp mắt cười.

BỐ TỘI

Vào một sáng mùa hè 1968, tôi đạp xe đến trường Võ Tánh (nay là trường Lý Tự Trọng Nha Trang) cách nhà tôi chừng 15 km, để chờ kết quả tú tài. Khi đến nơi, tôi thấy bố tôi đã đỗ chiếc xe Lam ba bánh dưới gốc cây, đứng chờ từ khi nào rồi. (Bố tôi là tài xế xe Lam). Tôi hỏi bố:

- Bố không chạy xe bắt khách à?

Bố thản nhiên nói:

- Nghe báo sáng nay có kết quả thi tú tài mà.

Tôi đứng chờ ít lâu rồi bỏ đi chơi rong với mấy đứa bạn. Thỉnh thoảng tôi quay lại xem chừng. Khoảng 9 giờ, rồi 11 giờ, rồi 13 giờ, rồi 15 giờ cũng chưa thấy gì. Tôi lại đi rong, chỉ mỗi bố tôi là kiên nhẫn chờ.

Chừng hơn 16 giờ tôi quay lại thì đã niêm yết kết quả rồi. Chen với đám đông, tôi lao vào tìm số báo danh của mình. Vừa khi nhìn tận mắt tên mình trên bảng vàng, tôi trở ra tìm bố nhưng không thấy. Chắc bố chờ mỏi đã bỏ về nhà rồi. Tôi nghĩ thế.

Trước khi về, tôi không quên ghé qua nơi tôi đã từng tá túc trong những năm học để báo tin vui cho cô chủ tốt bụng.

Vừa gặp tôi, cô đã la lên:

- Chúc mừng cháu, nhất định cô sẽ thường cho cháu.

Rất ngạc nhiên, tôi hỏi:

- Sao cô biết? Cháu định đến báo tin cho cô đây.

Cô cười:

- Muộn rồi, bố cháu đã đến đây tìm cháu. Nhìn bố cháu mừng run mà cô không cầm được nước mắt.

Bất giác một cảm xúc không tên xâm chiếm hồn tôi, mà phải đến nhiều năm sau, khi tôi làm bố, tôi mới gọi được tên cho cảm xúc này. Đó là Tình Cha.

Bây giờ bố tôi sắp trở thành người thiên cổ còn tôi gần bước vào tuổi xưa nay hiếm. Không biết có muộn l้า chăng khi tôi muốn thưa với bố rằng: “Bố ơi, con đã hiểu bố rồi vì con đã làm bố.”

CHƯA QUÊN MỘT KỈ NIỆM

Hôm đó ông bố lên rừng như mọi ngày để làm gã tiều phu bắt đắc dĩ. Đến mé rừng, ông bố cẩn thận cởi “để dành” bộ đồ lao động vốn chẳng lành lặn gì.

Mặc mỗi chiếc quần đùi, ông vác rìu tiến sâu vào rừng và không quên cầu trời hai chữ bình an. Người đời vẫn nói: “Ăn của rừng rưng rưng nước mắt” mà!

Đang loay hoay kiếm cây để đốn, ông nghe tiếng khẽ rên. Linh cảm có người bị thương, ông bố lẩn tìm. Nạn nhân là một tiều phu đang ngồi gập người đau đớn. Lưỡi rìu đã đâm sâu vào mu bàn chân trái, máu phun đến chóng mặt, sức sống đang mất dần. Ông bố nghĩ ngay đến một loại dây vải, vừa chắc vừa có độ co giãn để buộc chặt vào cổ chân, may ra vết thương bớt chảy máu.

Tìm đâu xa, quần đùi ông bố có dây thun. Không để mất thêm một giây nào nữa, ông xé toạc dây thun quần ra và vụng về làm công việc của một y tá.

Khi vết thương đã cầm máu, ông bố mới nhìn đến thân mình. Một chút ngượng ngùng tất nhiên nhưng niềm vui vẫn lớn hơn.

MỪNG TÂN LINH MỤC

Một học trò cũ của tôi vừa được thụ phong Linh Mục. Tân chức thật tử tế, đã ghé nhà thăm tôi. “Nhất tự vi sư, bán tự vi sư” mà.

Cùng tay bắt mặt mừng, tôi mở lời:

- Xin chúc mừng cha mới. Chúc mừng cha đã đạt tới bậc thầy cao hơn các bậc thầy mà người ta quen gọi là Thầy Cả.
- Cám ơn lời chúc mừng của thầy. Lâu lắm rồi, hôm nay con mới có dịp ghé thăm thầy.
- Thời gian trôi nhanh thật đây. May mắn rồi à?
- Dạ. Sau khi tốt nghiệp 12, con bắt đầu theo học chương trình đào tạo Linh Mục. Chương trình gồm 4 năm ngoại ngữ, 2 năm triết học, 4 năm thần học và 2 năm thực tập. Phải mất đến 12 năm!

Tôi chân thành góp ý với tân chức:

- Để làm “Cha” cần học thật nhiều nhưng cũng chỉ 12 năm. Còn để làm “anh em” của mọi người, phải học suốt đời!

NGHE CON ĐAU MÀ BỐ XÓT LÒNG

Ông bố đưa cậu con trai trưởng đến bác sĩ như đã hẹn. Cậu con tội nghiệp đang học cấp III mà gày đét và bị viêm xoang mũi đã nhiều năm rồi.

Bác sĩ khuyên người bố ra khỏi phòng khám, nhưng ông cứ nài nỉ được ở cạnh con mình. Sau khi y tá gây tê vùng mặt, bác sĩ cẩn thận cầm cây kim hơi cong, dài bằng gang tay, sẵn sàng chọc sâu vào mũi. Ông bố lặng người quay mặt đi, tay áp lên ngực đang đập dồn. Vài giây sau, ông nghe tiếng thét buốt đau của cậu con... rồi ông bố còn kịp nghe bác sĩ gọi y tá:

– Cấp cứu!

Nhiều giây trôi qua, ông bố mới biết chính ông là người vừa được cấp cứu.

BÀI HỌC TỪ TRÁI TIM MẸ

Chắc không mấy ai nuôi con nhọc nhằn như Mẹ tôi.

*“Quanh năm buôn bán ở mom sông
Nuôi đủ năm con với một chồng.”*

(Tú Xương)

Không phải nuôi đủ năm con mà đến mươi hai con. Suốt một đời tần tảo, Mẹ tôi chắt chiu phần ngọt bùi cho chúng tôi và giữ lại cho mình phần cay đắng.

Mẹ sửa dạy chúng tôi bằng con tim, tuyệt đối không bằng roi vọt. Chỉ trừ một lần, hôm ấy, một thằng em vòi vĩnh quà gì đó mà Mẹ tôi không cho được. Dù nhiều lần Mẹ dỗ dành, nó chẳng chịu nghe. Bực mình quá, tôi xúi Mẹ đánh cho nó một trận nện thân. Tôi xúi hoài nên Mẹ đồng ý. Như phắt cờ trong bụng, tôi lấy chổi lông gà đưa Mẹ. Mẹ giơ cao đánh khẽ mấy phát, khổ nỗi đứa bị ăn đòn là tôi!

Xin cảm ơn Mẹ, nhờ Mẹ mà con hiểu thế nào là lòng Mẹ.

NAM NỮ – AI HƠN AI?

Có lần bọn sinh viên chúng tôi đấu trí với nhau về đề tài “nam nữ – ai hơn ai?”

Tất nhiên cánh mày râu luôn tự hào mình là Number One còn phái đẹp cũng chẳng dễ gì nhận mình là Number Two.

Trái với dự đoán, cuộc đấu trí được giải quyết chóng vánh và phần thắng lại thuộc về phái đẹp. Thủ nghe những lập luận đầy nữ tính mà cũng rất lô gích của họ nhé.

1. Người nữ là mẹ của các sinh linh (St 3,20)

Từ khi tạo dựng con người, Tạo Hóa đã lệnh truyền: “Hãy sinh sôi nảy nở” (St 1, 28). Đó là sứ mệnh cao cả vì con người được cộng tác vào công trình sáng tạo của Tạo Hóa. Tạo Hóa là Đáng Thượng Trí, Ngài biết chỉ có phụ nữ mới đảm trách hoàn hảo sứ mệnh này nên Ngài đã giao phó việc cưu mang và sinh hạ con cái cho người nữ.

Làm mẹ là một thiên chức, ngàn đời vẫn thế. Cứ xem đi. Có người nào trên hành tinh này, dù cao sang đến tột cùng, dù tài trí đến vô tiền khoáng hậu mà không

được sinh ra bởi một người nữ? Chính Đức Kitô cũng không ngoại lệ. (Gl 4,4)

2. Người nữ là thụ tạo hoàn hảo nhất của Tạo Hóa.

Người nam thường tự đắc vì được Tạo Hóa tạo dựng trước người nữ (St 2,18) nhưng chính đó lại là nhược điểm.

Này nhé, trong quá trình tạo dựng, cái đến sau bao giờ cũng hoàn hảo hơn cái đến trước. Người nam được tạo dựng sau muôn vật, đó là lý do tại sao người nam vượt trội hơn muôn vật. Cũng vậy, người nữ được tạo dựng sau người nam và là thụ tạo sau cùng, nhất định phải là thụ tạo tuyệt vời nhất.

Có thể tạm ví von, Tạo Hóa tạo dựng người nam là mới “làm nháp” thôi còn người nữ mới là “bản chính”.

3. Người nữ giàu chất người hơn người nam.

Nên nhớ Tạo Hóa lấy bụi từ đất nặn ra người nam. Bụi đất chứ không được nguyên đất đâu nhé! (St 2,7) Tất nhiên nhờ có sinh khí của Tạo Hóa nhưng vốn từ bụi đất nên người nam vẫn bén mùi đất và nặng nợ trần tục hơn người nữ.

Còn người nữ được tạo dựng từ người nam, nghĩa là từ một sinh linh, chắc chắn phải giàu “chất người”

hơn người nam. À! Con người mà thiếu chất người sẽ
gọi là gì nhỉ?

Nào, các bạn nam có bị thuyết phục bởi những lý
lẽ đó không? Phản tôi:

*“Kiếp sau còn có làm người,
Xin làm phái nữ cho đời lên hương.”*

MỘT CÂY LÀM CHẢNG NÊN NON

Năm nay giáo xứ tổ chức Lễ Mừng Chúa Giáng Sinh ánh tượng hơn mọi năm. Thánh Lễ lúc nửa đêm, không dùng một bóng đèn điện nào, chỉ thắp sáng bằng đèn nến thôi. Và để có một đêm Noel rực ánh nến, mỗi người khi đi dự lễ phải mang theo một cây nến.

Nhưng có một người không chịu mang theo, anh lý luận rằng một cây nến trong hàng trăm cây thì nghĩa lý gì.

Thế là lễ Noel diễn ra trong thánh đường tràn ngập... bóng tối!

CÓ TRỜI KHÔNG NHỈ?

Lâu lăm rồi ông Bảy mới có ông bạn giàu sang ở thị thành ghé đến thăm. Ông bạn còn bế theo đứa cháu ngoại rất khau khỉnh.

Ông Bảy niềm nở đưa hai ông cháu đi dạo vườn. Vườn không rộng lăm nhưng có cây ăn quả như mít, xoài, ổi... và một ao nuôi cá. Hai ông ngồi dưới bóng cây chuyện trò còn cháu bé lững chững đi chơi.

Ông bạn hỏi:

- Lâu nay làm ăn ra sao?
- Ô nhờ Trời, gia đình mình làm ăn cũng khá.
- Còn con cái thế nào?
- Nhờ Trời, chúng nó đã ổn định công việc và yên bè gia thất.

Ông bạn lộ vẻ khó chịu:

- Thực tế một chút đi, cái gì cũng nhờ Trời, nhờ Trời. Tin vớ vẩn.

Ông Bảy bình thản hỏi:

- Ông nói thật lòng đây chứ?

– Có Trời đâu mà tin. Thiên hạ đã lên tận cung trăng rồi, sắp đặt chân đến sao Hỏa nữa, thế mà ông còn...

Ông bạn ngừng nói, đưa mắt dõi tìm cháu bé. Không thấy nó đâu cả. Ông thật sự hoảng hốt khi nhìn thấy cái gì đó trông giống cái mũ của con bé rơi bên bờ ao. Ông vùng dậy la lên:

– Trời ơi! Con bé...

Ông Bảy nhẹ nhàng hỏi:

– Ông vừa gọi ai thế?

MÂU THUẪN

Mới sáng sớm, ông bác đang ngồi nhâm nhi tách café. Đứa cháu gái chạy tới mếu máo:

- Bác ơi, cháu lớn hay nhỏ?
- Là sao?
- Dạ, mới trưa hôm qua mẹ mắng cháu: “Con nít mà không ngủ trưa”. Rồi sáng sớm nay mẹ lại mắng: “Già đầu mà còn ngủ nướng!”

BẤT HIẾU

Ông Tám vừa tròn 70 tuổi mà trông già khô như ngoài 80. Mấy hôm nay, ông lại một mình đối mặt với nỗi cô đơn và buồn tủi tột cùng.

Vợ ông đã mất khi ông còn rất trẻ để lại ba đứa con – hai trai một gái. Sống cảnh gà trống nuôi con, ông Tám vừa là người cha cần mẫn vừa là người mẹ hiền thục. Nhờ đó, các con ông nay đã nên danh phận và yên bề gia thất. Tất cả những gì mà suốt một đời cơ cực ông dành dụm được, ông đều chia hết cho con cái. Ông chỉ còn giữ lại cái quyền được làm chủ căn nhà từ đường, vì đó là di sản duy nhất được truyền lại từ bao đời. Ông cũng muốn căn nhà này phải tiếp tục được thừa kế qua nhiều thế hệ con cháu.

Ước mơ rất nhỏ nhoi và cũng rất đời thường thế thôi mà xem chừng xa vời quá đỗi với ông. Mấy đứa con ông tranh chấp nhau quyết liệt. Chúng đòi buộc ông bán hẳn từ đường đi rồi chia đều cho chúng. Ông không nghe theo chúng, thế là chúng nặng lời với ông, chúng chẳng màng chăm sóc, thăm viếng ông nữa. Thậm chí chúng còn dám rửa độc cho ông mau chết.

Đôi lần buộc lòng ông phải nhờ đến chúng thì chúng nạnh nhau, hẹn lần hẹn lũa, đứa nào cũng sợ mất

công, mất tiền. Chắc hẳn không ai bằng ông thảm thía lời ru:

*Cha mẹ nuôi con biển hồ lai láng,
Con nuôi cha mẹ tính tháng kể ngày.*

Buồn tủi nhất là những ngày cuối đời của ông. Ông kiệt sức và phải nằm liệt giường. Con cháu猱ái hoài đến ông một cách cực chẳng đã. Chúng không đưa ông đi bệnh viện cũng chẳng mời bác sĩ đến chữa trị, chúng viện cớ bác sĩ chưa được bệnh chứ đâu chữa được mệnh. Chúng chỉ cho ông ăn uống ở mức tối thiểu để giảm tối đa khâu vệ sinh. Đã vậy, mỗi khi phải rửa lau cho ông thì chúng bịt mũi, bĩu môi, lắc đầu.

Có lần, một người hàng xóm tốt bụng mang vài lon nước yến đến thăm ông, ông thèu thào:

- Làm ơn cho tôi uống chút gì đi.
- Dạ, đây là loại nước yến không đường, ông dùng được chứ?
- Nước gì cũng được. Tôi đang chết khô mà.

Người hàng xóm từng chút giúp ông uống hết lon nước yến. Ông lại nài nỉ:

- Chốc nữa cho tôi uống thêm nghen.

Khi người hàng xóm ra về, cậu con trai trưởng của ông Tám thay vì cảm ơn thì lại buông lời chửi đồng:

– Sao không ở nán lại để... dọn vệ sinh luôn!

Rồi một đêm trời trở gió, ngọn đèn leo lét đã cạn dầu. Ông cô độc trở về với nguồn cội. Vốn không muôn làm phiền con cháu lúc sinh thời, ông cũng chẳng muôn làm phiền chúng nhiều sau khi chết. Ông có nguyện vọng được hỏa thiêu và gởi nấm tro tàn trong ngôi chùa nhỏ cuối làng.

Sau khi ông mất, mọi sự lại diễn ra đẹp như mơ. Con cháu tề tựu đông đủ, đầu trăng toát khăn tang. Chúng khóc than kẽ lẻ thảm thiết. Chúng khấn Trời vái Phật. Hương trầm nghi ngút bay. Tiếng kinh, tiếng mõ khi trầm khi bổng, vang vọng suốt mấy ngày liền. Ban nhạc không ngót réo rắt cung buồn nghe càng thêm náo lòng. Bà con xa gần đến kính viếng ông đều được chúng đáp lễ thật chu đáo. Cơm chay, cơm mặn bày dọn la liệt.

Khéo chừng không ít người khen tặng chúng là những đứa con hiếu thảo!

MẤT MẸ

Bà mẹ góa vừa từ biệt cõi đời để lại hai con trai. Đứa lớn là giáo viên, đứa út gần xong đại học. Cả hai đều chưa lập gia đình.

Anh lớn thấy em mình ngồi gục đầu khóc, anh nghiêm nghị bảo:

– Đừng khóc nghe em. Con trai phải mạnh mẽ, can đảm lên. Hãy lo trà nước chu đáo cho bà con xa gần đến chào vĩnh biệt mẹ.

Đứa em gạt lệ ngoan ngoãn nghe lời anh. Một lúc sau, không thấy anh mình đâu, nó đi tìm. Thì ra anh nó đang trốn trong phòng ôm mặt khóc.

NGƯỜI THẦY HAY NGƯỜI...

Một thầy giáo vốn quen tật la rầy học trò bằng những lời nặng nề. Hôm nay trong tiết học, ông cũng quát tháo:

– Học trò gì mà ngu như bò! Tôi không biết đây là lớp học hay là cái quái gì nữa?

Một học trò buột miệng:

– Dạ, đây là một chuồng bò và một người chăn bò!

HAI MẸ CON

Đứa con gái nuôi mẹ ở bệnh viện nhiều ngày rồi.
Vì hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, hai mẹ con phải sống
qua bữa nhò cơm từ thiện của bệnh viện.

Đã là cơm từ thiện thì nào ai dám kêu ca gì. Có
còn hơn không. Thế nhưng hôm nay, mỗi phần ăn được
thêm nửa quả trứng gà. Chỉ nhìn thôi đã thấy ngon rồi!

Đứa con gái đang định nói dối với mẹ là bụng hơi
đau không dám ăn trứng thì bà đã bỏ phần trứng của
mình sang chén con gái. Con gái há hốc miệng:

– Mẹ ăn trứng đi chứ. Mẹ có biết là mẹ cần bồi
dưỡng như thế nào không?

Bà mẹ cười:

– Hình như mẹ bị yếu gan, không nên ăn trứng
gà. Con gái ăn giùm mẹ đi!

Đứa con gái nhai miếng trứng mà nước mắt lung
tròng.

CÔNG CHA NGHĨA MẸ

Vừa học về, gái An xuống ngay nhà bếp ôm mẹ nũng nịu:

- Mẹ ơi, hôm nay con có thêm điểm 10 tặng mẹ.

Bà mẹ sung sướng:

- Mẹ vui lắm. Điểm 10 môn Toán nữa hả?

- Dạ không, môn Văn đây mẹ.

– Môn Văn mà đạt điểm 10. Tuyệt quá! Con kể cho mẹ nghe nào!

– Dạ, lớp con vừa làm bài văn bày tỏ cảm nghĩ về câu ca dao:

*Công cha như núi Thái Sơn,
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.*

Bà mẹ nôn nóng:

- Thế con viết những gì?

Em tự hào đọc lại bài văn: “Có lẽ CHỮ HIẾU là một đế tài muôn thuở. Ngày nào con người còn tồn tại trên hành tinh này, ngày đó CHỮ HIẾU còn được trân trọng nhắc đến, như chúng ta vẫn thường bắt gặp trong truyện cổ tích, trong thơ ca v.v...”

Bây giờ ta thử phân tích:

*Công cha như núi Thái Sơn,
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.*

Ta thấy CHỮ HIẾU trong câu ca dao này vừa mang tính kinh điển vừa mang tính thời đại.

Mang tính kinh điển, vì chẳng ai mà không biết câu ca dao này nhằm khẳng định và nhắc nhớ mọi người về tình cha cao vời vợi, lòng mẹ ôm cả đất trời. Chính câu tiếp theo đã dạy ta phải làm gì để đèn đáp tình sâu nghĩa nặng:

*Một lòng thờ mẹ kính cha,
Cho tròn chữ hiếu mới là đạo con.*

Và mang tính thời đại vì nó mãi mãi gợi lên sự huyền nhiệm của lòng mẹ. “*Công cha như núi Thái Sơn*”, Thái Sơn là tên ngọn núi lớn thuộc tỉnh Sơn Đông – Trung Quốc. Nhưng dù hùng vĩ đến đâu, núi Thái Sơn vẫn in dấu chân con người. Ngay cả ngọn Everest (cao 8.848m, thuộc dãy Himalaya ở biên giới Nê-pan và Tây Tạng), được mệnh danh là nóc nhà thế giới, cũng bị con người chinh phục. Nói theo thuật ngữ bây giờ thì bất cứ độ cao nào, bất cứ khối lượng nào cũng có thể cân đo đong đếm.

Thế còn “*Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra*” thì sao? Đâu là nguồn mạch nhỉ? Xưa nay nào ai dò

tháu được nguồn của dòng nước. Phải chăng nguồn nước âm ỉ tít mù dưới lòng đất, hoặc lăng thầm giữa chốn rừng xanh bạt ngàn, hay là tuôn trào từ mây trời cao thẳm?

Vậy mà tự đâu dòng nước cứ chảy ra không ngừng nghỉ, vẫn ngọt ngào như bầu sữa mẹ, vẫn dịu dàng như tiếng hát ru con... Lòng mẹ như thế đó, chỉ có bắt đầu mà không có kết thúc..."

Đọc đến đây, gái An đột nhiên dừng lại, hình như bé nhớ ra điều gì:

– Mẹ ơi, bố đâu mẹ?

Bà mẹ chưa kịp trả lời, ông bố đã bước đến bên cạnh. Con bé áp úng:

– Ây chết, con quên chào bố, bố...

Ông bố xoa đầu con bé:

– Bố đã nghe rõ những gì con vừa kể với mẹ. Bố tự hào vì con gái bé bỏng cảm nghiệm được sự huyền nhiệm của lòng mẹ. Con biết đấy, tội lớn nhất của con người là tội bất hiếu. Bất hiếu với cha may ra còn châm chước được nhưng bất hiếu với mẹ sẽ phải muôn đời trầm luân.

CHA NÀO, CON NẤY

Ông bố, vốn có một quá khứ chẳng tốt đẹp gì, cẩn nhẫn với thằng con:

– Con có biết tại sao bố thường ôm đau và mất ngủ không? Cũng tại con cả, chính con hư hỏng đã làm cho bố ra nông nỗi này.

Thằng con cộc lốc trả lời:

– Thảo nào ông nội chết sớm!

NGƯỜI THẦY VĨ ĐẠI NHẤT

Nhân Ngày Nhà Giáo, bạn bè chúng tôi rủ nhau về miềñ quê thăm người thầy mà chúng tôi hằng yêu quý.

Ông giáo trông già đi nhiều mà vẫn bình dị và cười giòn như ngày nào. Khi hỏi thăm sức khỏe, ông vẫn câu trả lời thân quen: “Chưa chết!”

Thầy trò hàn huyên thỏa thích.

– Thầy ơi, thời còn đi học, thầy chịu ảnh hưởng bởi thầy cô nào nhất?

Chúng tôi cứ nghĩ ông sẽ trả lời: “Mỗi người mỗi vẻ...”, nhưng ông lại dứt khoát:

- Bố mẹ tôi.
- Thế ngày trước bố mẹ thầy cũng là giáo viên?
- Không, ông bà chỉ là nông dân chất phác.
- Dạ, chúng con chưa hiểu...

Bằng giọng trầm trồm, ông giải bày:

– Từ thuở lọt lòng, bố mẹ tôi đã dạy tôi biết nghe, biết nói. Rồi dần dần dạy tôi biết nghe những gì đáng nghe, biết nói những gì đáng nói. Cũng chính bố mẹ tôi

đã dạy tôi biết nhận lãnh và biết trao ban, biết chờ đợi và biết đi bước trước, biết ưng thuận và biết khước từ, biết cười với người vui và biết khóc với người khổ đau...

Chúng tôi góp tiếng:

– Thầy thật may mắn!

Nhưng ông khẳng định:

– Phải đâu chỉ riêng tôi, cả các bạn nữa chứ.

Giờ thì chúng tôi đã hiểu, những người thầy đầu tiên và vĩ đại nhất của mỗi người chính là bố mẹ mình.

CÂY SALA

Đây rồi, cây Sala Song Thọ đứng bình dị trước sân Chùa Dược Sư tĩnh mịch. Sala có nguồn gốc từ Ấn Độ, thân cây vươn cao rợp mát, có hoa quý phái như hoa lan lại vừa có trái khiêm tốn như sọ dùa khô.

Ông bố mãn nguyện được lần đầu tiên trong đời nhìn tận mắt loài cây quý này, và cũng là lần đầu ông viếng cảnh Chùa thăm con gái Ni cô, một trong những đứa con tinh thần của ông.

Ngày nay ít có người không chịu kế hoạch hóa gia đình như ông, ông có 3 cậu con đẻ và 35 đứa con tinh thần, đủ trai đủ gái. 35 đứa con, 35 hoàn cảnh, 35 số phận. Cả đến niềm tin cũng khác. Duy chỉ có một điểm chung giữa bố và các con, đó là tình yêu.

Nhiều người hỏi ông có ý định hướng dẫn đàn con trở thành Kitô hữu không, ông đã nhắc đến trường hợp của Mẹ Têrêsa thay cho câu trả lời:

– Ở Ấn Độ, một số quan chức hỏi Mẹ rằng: “Không phải Mẹ muốn biến tất cả chúng tôi thành người Thiên Chúa Giáo đây chứ?” Mẹ trả lời: “Đương nhiên là tôi muốn ban tặng kho báu mà tôi có cho mọi người nhưng tôi không thể. Tôi chỉ có thể cầu nguyện

cho mọi người mà thôi.” (No Greater Love – Mother Teresa)

Đúng thế, ông chỉ biết cầu Chúa cho từng đứa con và tôn trọng sâu sắc niềm tin của chúng.

Bố con gặp nhau tâm sự tưởng chừng không bao giờ dứt. Nhờ đó ông hiểu và mến phục con gái Ni cô hơn. Nếu không vì một niềm tin mãnh liệt thì một thiếu nữ không dễ gì từ chối cuộc sống đầy sắc màu, để xuống tóc mặc lấy áo nâu sòng, ẩn mình nơi Cửa Phật. Hơn thế nữa các Chư Ni phải tuân theo giáo trình tu học rất nghiêm ngặt của Ni Viện. (Các Chư Ni bắt đầu một ngày bằng giờ Tụng Kinh lúc 3g15 đến 5g sáng!)

Con gái Ni cô đưa ông lên lầu trên viếng Chánh Điện (nơi Chư Ni tụng Kinh). Ông nghiêm túc chấp hành quy định cởi bỏ giày dép trước khi bước vào Chánh Điện. Ông chợt nghĩ giá mà các Thánh Đường Kitô Giáo có quy định này thì hay biết mấy. Ngày xưa, chính Đức Chúa từ giữa bụi gai cháy bùng cảnh báo Ông Mô-sê: “Cởi dép ở chân ra, vì nơi ngươi đang đứng là đất thánh.” (Xh 3, 5)

Bên trong Chánh Điện, chỉ có đài thờ Phật được đặt trên bệ cao, không gian còn lại để trống hoàn toàn, không một băng ghế. Các Chư Ni và Phật tử khi tụng kinh đều ngồi thành hàng, xếp chân theo kiểu kiết già

(gần như ngòi thiền). Ông mừng thầm, vì nếu phải ngồi như thế mỗi lần đi nhà thờ chắc chắn ông chào thua.

Bịn rịn cho lầm rồi cũng phải đến lúc nói lời tạm biệt. Trước giờ chia xa, ông bố còn muốn nán lại ngắm nhìn cây Sala lần nữa. Biết ông muốn có giống cây này, con gái Nicô tặng cho ông một cây con khá cứng cáp.

Giã từ Sài Gòn trở về với quê hương cát trắng, ông bố vừa nâng niu cây Sala bé bỏng trên tay, vừa ôm áp một tình yêu nặng trĩu trong lòng. Ông vẫn không ngừng khấn gởi đàn con cho Đức Kitô. Ông luôn tin tưởng rằng không sóm thì muộn, không đòi này thì đòi sau, tất cả con cái của ông sẽ gặp Ngài. Vì con đường nào cũng quy về Ngài. Có thể đó là đường thẳng, đường cong, đường vòng, hay đường xoắn ốc...

Hy vọng một mai, cây Sala trước nhà ông bố sẽ đơm hoa kết trái và sống dài lâu như chính tên gọi: Sala Song Thọ. Và nó cũng sẽ là một dấu chỉ tuyệt vời của tình phụ tử thiêng liêng.

CÚ NGỒ

Cuối cùng anh cũng được đặt chân đến nước Mỹ. Không biết may mắn thế nào, mà anh được một gia đình Việt kiều Mỹ nhận bảo trợ từ khi anh bắt đầu con đường tu học. Hơn 10 năm qua, năm nào anh cũng nhận được một số tiền kha khá, chẳng những đủ trang trải đèn sách mà còn sắm được vi tính để bàn, vi tính xách tay, máy chụp ảnh, máy quay phim, xe gắn máy. Nay giờ anh đã tốt nghiệp và là một Linh Mục tràn đầy nhiệt huyết.

Anh ao ước được một lần đến Mỹ không phải chỉ để tham quan mà còn để thực thi một đạo lý cơ bản: “Ăn quả nhớ kẻ trồng cây.” Anh phải gấp băng được vị ân nhân. Anh muốn trực tiếp nói lên lời tri ân. Anh cũng định nhân cơ hội này, sẽ xin thêm chút chút gì cho kế hoạch tương lai.

Phải khó khăn lắm anh mới đến đúng địa chỉ của gia đình bảo trợ, và cũng phải mất nhiều phút để người thi ân và người thụ ân nhận ra nhau. Ai cũng vui mừng khôn tả.

Sau một tuần lưu lại nhà, anh mới hiểu rõ ân nhân của mình là ai. Ông bố sau 13 năm tù cải tạo tại quê nhà, ông được bảo lãnh định cư ở Mỹ cùng với vợ và một đứa con gái. Ông bà đã chạy vạy để tồn tại và cũng

để hòa nhập với xã hội lạ lẫm này. Cô con gái nay đã theo chồng. Còn ông bà đang hưởng lương hưu và dù ở tuổi gần đất xa trời mà ông bà vẫn sống cảnh nhà thuê đất mướn. Ông bà khao khát đóng góp được cái gì đó, dù rất nhỏ nhoi, cho sứ mạng truyền giáo của Giáo Hội. Để làm được điều đó, ông bà chấp nhận thắt lưng buộc bụng và mua dùng những phương tiện tối thiểu như máy tính, máy sưởi, xe hơi... toàn loại second hand (mua lại).

Rõ ràng là họ không cho anh của dư thừa, mà họ hi sinh chính cái họ đang cần. Thậm chí cuộc sống của họ chẳng sung túc gì hơn cuộc sống của anh.

Càng cảm phục họ anh càng thiện với lòng mình. Lâu nay anh cứ ngỡ họ giàu sang lắm. Việt Kiều mà! Và không ít lần anh đã sử dụng đồng tiền tài trợ này không đúng với mục đích của nó.

Anh từ biệt gia đình ân nhân mà nào dám nghĩ đến chuyện xin thêm gì nữa. Anh cảm nghiệm được rằng mình đang có nhiều thứ hơn mức cần thiết.

CHIA SAN

Ví thử

*một lần bạn chia san,
bạn mới hiểu
hạnh phúc trao ban là hạnh phúc lanh nhặn.*

Ví thử

*đôi lúc bạn chạnh lòng,
bạn mới thấy
ngay bên ta không ít mảnh đời bất hạnh.*

Ví thử

*bạn đặt tay trên lòng,
bạn sẽ nói
đã đến lúc ta phải đặt lòng trên tay.*

CHIÊM BAO

Trong một đêm say ngủ, tôi có giác chiêm bao thật đáng ghét.

Tôi đang tham dự một tiệc cưới rất hoành tráng. Khách mời đủ mọi thành phần: người tu, người đời, bậc mô phạm và cả phàm phu tục tử như tôi. Tôi ngồi phải bàn có nhiều thầy tu, ngại quá đi thôi. Để chia vui với cô dâu chú rể, mọi người nói cười náo nhiệt, nâng ly reo hò “Dô” kề cả mấy thầy tu cũng “Dô” như ai. Tôi chả thích bậc tu hành mà “Dô, Dô” như vậy, nhưng cố an ủi rằng các ngài lấy tình nghĩa là chính, chứ ăn uống nào có màng.

Nhưng có một điều tôi không thể chịu nổi, dù đã gồng mình, đó là một vài thầy tu nói năng nhô nhăng quá. Họ khoái dùng vọng ngữ, những lời có vẻ thanh tao mà hàm nghĩa tục tĩu, những từ nói lái sống sượng, còn những người khác tha hồ mà cười, rồi lại nâng ly “Dô”.

Tôi nào dám sửa lung các đắng, tôi chỉ muốn làm sao cho các ngài hiểu những người trần tục như tôi đang nghĩ gì. Tôi định lên tiếng ngay nhưng kịp nhớ lời Đức Kitô đã dạy: “Nếu người anh em của anh trót phạm tội thì anh hãy đi sửa lỗi người ấy, một mình anh với người

ấy mà thôi..." (Mt 18,15). Chờ tan tiệc tôi đánh liều gấp riêng một vị trong các thầy tu ngồi đồng bàn. Tôi nhẹ nhàng góp ý:

– Thưa thầy, những câu nói tếu áy e rằng không hợp lắm với người tu hành.

Ông ta nỗi sân si lên:

– Tôi nói vui thôi, tôi không có ân ý gì cả, tại anh đâu óc đen tối, vẽ vời lung tung.

Tôi nén giận vì ông ta chỉ đáng tuổi em tôi thôi:

– Tôi thiết nghĩ bậc tu hành mà nói năng nhơ nhớp như vậy, vô tình để lộ một đời sống nội tâm áu trĩ, một tình trạng tâm sinh lý bị dồn nén, muôn bù trừ và một nhân cách chưa trưởng thành. Tục ngữ có câu: "Hữu xạ tự nhiên hương". Lòng không thơm tho không thể tỏa ra hương vị được. Đức Kitô cũng đã khẳng định: "Lòng có đầy, miệng mới nói ra. Người tốt thì rút cái tốt từ kho tàng tốt của mình, kẻ xấu thì rút cái xấu từ kho tàng xấu của mình." (Mt 12,34-35)

Ông ta vẫn chống chế:

– Tâm hồn tôi hoàn toàn trong sáng. Tôi chỉ muốn góp tiếng cười với đời.

Tôi tiếp lời:

– Góp tiếng cười với đời hay làm cho đời cười chê! Đức Phật Thích Ca Mâu Ni đã dạy rằng: “Mặc áo Cà-sa mà không rời bỏ cầu uế (chỉ tham dục...), không thành thật khắc kỷ, thà chẳng mặc còn hơn.” (Pháp cú – Dhammapada, Thích Thiện Siêu dịch. Pc 9.) Và cho là lòng thầy thật sự trong sáng đi thì ít ra thầy cũng đã làm cớ cho người ta vấp ngã, làm gương xấu cho đồng loại, mà “kẻ làm gương xấu thì đáng buộc cối đá vào cổ và xô xuống biển.” (Lc 17,1-3)

Tôi ú ớ gì đó nữa rồi tỉnh giấc. Sau khi hoàn hồn tôi vừa mừng lại vừa sợ. Mừng vì đó chỉ là một giấc mơ, và sợ vì nhỡ may giấc mơ đó thành hiện thực!

XIN CẢM ƠN MẸ

Gần một tháng sau khi xây xong nhà, tôi mới kiểm tra lại các hóa đơn thanh toán tiền. Tôi đã phát hiện đại lý cung cấp vật liệu xây dựng tính nhầm mà phần lỗ thuộc về họ đến mấy triệu đồng. Tôi cầm hóa đơn đến gặp người chủ để xin thanh toán đủ.

Sau khi kiểm tra kỹ người chủ nói:

– Lần đầu tiên tôi gặp một trường hợp như thế này. Chân thành cảm ơn và xin lỗi lòng ngưỡng mộ.

Tôi trở về nhà mà lòng đầy ấm áp niềm vui. Tôi thầm cảm ơn người Mẹ đã khuất của tôi. Chính Mẹ đã dạy tôi tính trung thực. Tôi vẫn còn nhớ, hồi còn rất nhỏ có lần mẹ sai tôi đi chợ mua một ít bún. Đem bún về đến nhà tôi mới nhớ là chưa trả tiền. Tôi nói với mẹ:

– Mẹ ơi, con quên trả tiền bún.

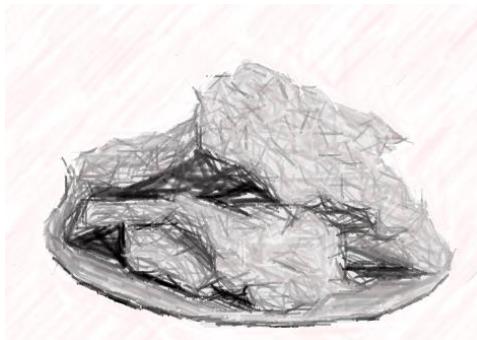
Mẹ liền bảo:

– Con trả lại hàng bún và trả tiền ngay đi.

Mẹ ơi! Mẹ tuyệt vời biết bao! Chính Mẹ đã gieo hạt giống tốt vào tâm hồn con. Xin cảm ơn Mẹ.

CƠM CHÁY

Hồi đó nhà tôi
đóng con và cơ cực
lăm. Bố phải làm
thuê xa nhà. Mẹ thì
bận bịu buôn thúng
bán bưng suốt ngày.
Nên việc cơm nước
mẹ thường giao cho
tôi, trưởng nam mà.

Cũng dễ thôi, có nấu nướng món gì cao lương mỹ vị đâu, chủ yếu là một nồi cơm to đùng và một chảo canh cây nhà lá vườn. Đạm bạc thế đấy mà mấy anh em chúng tôi ăn khỏe như trâu.

Tôi nhớ rõ lăm, nồi cơm tôi nấu hầm như lúc nào cũng bị cháy. Lớp cơm bị cháy tạo thành một mảng lớn dưới đáy nồi, có màu nâu sậm. Mẹ không bao giờ la rầy lại còn khen tôi đam đang nữa chứ. Còn thú vị hơn khi thấy mẹ rất thích ăn cơm cháy. Mẹ bảo cơm cháy là hai lần chín. Mà mẹ ăn cũng khác kiểu nữa, mẹ lấy miếng cơm cháy ngâm vào chén canh, có khi không đủ canh thì mẹ thêm một ít nước lᾶ vào. Vậy mà mẹ ăn ngon lành.

Có lần tôi thử ăn cơm cháy với mẹ. Nhưng mấy miếng đầu thấy hay hay, vừa thơm vừa giòn, nhai thêm tí nữa thì thấy nó bát đầu vừa khét vừa cứng. Đó là chưa kể những hạt cát, hạt sạn thường nằm trong cơm cháy.

Lúc ấy tôi vẫn còn rất nhỏ nhưng cũng đã đủ lớn để hiểu lý do tại sao mẹ thích ăn cơm cháy. Từ đó mỗi lần thổi cơm tôi ý tú hơn để cơm bớt bị cháy và giành ăn cơm cháy với mẹ.

ĐỒNG TIỀN CỦA BÀ GÓA

Bà Hai, bà góá nghèo trong làng, đã khiến nhiều người phải ngạc nhiên về bà. Chồng bà chét đã lâu, không để lại ruộng đất hay của cải gì ngoài ba đứa con nhỏ và căn nhà cấp bốn. Thế mà bà đã táo tần chắt chiu nuôi cả ba con tiếp tục đến trường. Bà còn thường xuyên chia cơm sẻ áo với những người kém may mắn hơn. Thậm chí bà đã dám liều tài trợ học phí cho một vài trẻ mồ côi hiếu học.

Bà Hai làm được cái điều mà khói người giàu sang không làm được là vì bà luôn tâm niệm: “Cho đi là còn mãi.”

Nhưng sống cảnh thiêú trước hụt sau như bà thì lấy gì mà cho chứ?

Bà nhận định rằng:

– Việc chia sẻ phát xuất từ tấm lòng chứ không phát xuất từ túi tiền. Đã có tấm lòng sẵn sàng chia sẻ thì tất sẽ có cái để chia sẻ. Một vĩ nhân đã nói: “Không ai nghèo đến nỗi không có gì để cho.” (Gioan Phaolô II)

Bà còn nói thêm:

– Nếu chúng ta chờ đến ngày có dư thừa rồi bắt đầu chia sẻ, thử hỏi bao giờ mới đến ngày đó. Lòng

tham vô đáy mà. Và giả dụ có ngày đó thì việc cho đi
sẽ mất hết ý nghĩa cao đẹp vì chúng ta chỉ cho những gì
thùa múa.

Riêng trường hợp của bà, bà không cho cái dù
thùa. Bà chưa có đủ lấy đâu mà thùa. Bà cũng không
cho tất cả những gì bà có, vì không chu toàn trách
nhiệm với con cái mình mà lo toan cho kẻ khác là vô lý
và vô duyên.

Bà tự nguyện chia sẻ một phần số tiền kiếm được
trong ngày. Nhờ vậy ngày nào bà cũng có chút gì cho
đi mà vẫn có chút gì còn lại.

Mãi rồi bà cảm nghiệm được một điều tuyệt vời:
“Trời Cao không bao giờ để những người dám hy sinh
cho kẻ khác phải chịu thiệt thòi. Không bao giờ!”

SOI BÓNG NƯỚC

Tuổi đời đã nghiêng bóng, ông bố thường bỏ nhiều thời gian ngồi lặng lẽ bên hồ cá bé tẹo trước sân nhà.

Không biết ông bén duyên với hồ cá này từ bao giờ. Ông thích nhìn đàn cá tung tăng trong dòng nước. Dù nước hồ không mấy sâu nhưng đàn cá vẫn hồn nhiên vui sống. Phải chăng con người đau khổ vì không bằng lòng với hạnh phúc đang có trong tầm tay.

Ông thích chiêm ngưỡng những cánh sen. Ai đó ví von đóa sen như bậc thánh hiền, sống giàn bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn.

Ông yêu cả cây bồ đề, luôn lặng thầm trải bóng mát. Ngày xa xưa Đức Phật Thích Ca Mâu Ni thành Phật dưới gốc cây bồ đề, chăng lẽ ngày nay chúng ta không thành nhân dưới bóng lá của nó sao?

Ông cũng say mê hòn non bộ. Còn non còn nước còn hẹn ước. Cảnh sơn thủy hữu tình nhắc nhớ lòng sắt son của đôi lứa yêu nhau và nghĩa phu thê trăm năm vẹn câu thề.

Nhưng điều lôi cuốn ông nhất là soi bóng nước. Lúc nắng chiều buông rơi, ông đã nhìn thấy bầu trời

thăm thăm dưới đáy hồ với làn mây trăng lơ lửng trôi. Vào những đêm sáng trăng, chị Hằng Nga ngâm mình tắm nước, nhuộm vàng cả mặt hồ. Những lúc mưa ập xuống, mặt nước như sụt sùi với muôn vàn giọt lệ lăn dài trên thành hồ.

Chưa hết đâu, ông đã soi bóng chính mình trong hồ nước. Thanh thản làm sao! Sau bao nhiêu thăng trầm của cuộc sống, không đến nỗi ông phải thẹn lòng khi nhìn lại chính mình. Huyền nhiệm làm sao! Chân dung của một con người bé mọn hòa quyện cùng trời, mây, nước. Mà cũng mong manh làm sao! Chỉ cần một làn gió thoảng hay một chiếc lá vàng khẽ rơi cũng đủ làm mặt hồ gợn sóng và tất nhiên mọi hình bóng cũng bị gãy vỡ rồi tan biến.

Âu cũng là thân phận vô thường của con người. Một ngày nào đó không xa, ông sẽ tan biến vào cõi mênh mông, sẽ phải ngậm ngùi vĩnh biệt người bạn đời, con cái và bao người thân. Bất chợt ông đưa tay ngăn lại giọt lệ đang lăn tròn trên má, e rằng giọt lệ buồn làm mắt vui một chiêu soi bóng nước.

CHUNG TAY

Nào mời bạn hãy cùng tôi nhóm lửa,
Bắt tay vào từ cái thật nhỏ nhoi.
Một que diêm rồi thêm que diêm nữa,
Chuyền lửa nhau ta thắp sáng cho đời.

Ta bé mọn nhưng không hề cô độc,
Anh ngọn nến, chỉ đóm lửa chung vào.
Cả em nữa, thêm nhánh củi cành khô,
Lửa bùng lên hơi ấm sẽ dâng trào.

Sông sâu mấy cũng nối từ suối nhỏ,
Biển còn đâu néo nguồn mạch cạn dòng.
Ngàn vạn lá giữ rừng xanh muôn thuở,
Gom cát nhỏ thành sa mạc mênh mông.

Nào mời bạn hãy dang vòng tay rộng,
Nắm tay tôi và lớp lớp người đồng,
Chúng ta sẽ làm nên điều kì diệu,
Biến thế giới thành thiên đường ước mong.

NHỮNG TÂM TÌNH CUỐI CÙNG

“Mỗi năm đến hè lòng man mác buồn...” Lúc này câu hát đó càng thấm thía hơn, lúc mà thầy trò phải gạt lệ chia xa. Nhờ qua những ưu tư của học trò, ông giáo trường làng muốn một lần nữa gửi gắm tâm tư và nguyện vọng của mình.

1. Bố ơi, những khi nhụt chí, làm thế nào để lấy lại tinh thần?

Ông giáo trầm ngâm giây lát rồi đáp:

– Tôi chỉ cho các bạn con đường mà tôi đã đi qua. Gặp những lúc tưởng chừng sắp gục ngã, bạn hãy nghĩ đến bố mẹ và những người thật sự yêu thương mình.

Riêng trong phạm vi học tập, các bạn hãy tự vấn: “Tôi học cho ai đây?” Và: “Ai tài trợ để tôi đi học?” Rồi nghiêm túc tự trả lời.

Nếu các bạn còn biết nghĩ đến mồ hôi và máu của bố mẹ mình, nghĩ đến bao hi sinh của các ân nhân, bạn sẽ vung dậy ngay chỗ ngã, như tôi đã từng ngã và đã từng đứng lên. Hãy thử xem!

2. Bố ơi, học làm sao để khỏi quên?

Ông giáo cười híp mắt:

- Các bạn hay quên bằng tôi không? Tôi vẫn thường đùa học để quên mà! Dám chắc không ai mà không quên, vấn đề là sớm hay muộn thôi. Cũng như ta ăn no bụng bao nhiêu đi nữa vẫn sẽ đói. Ai ăn mà không đói coi chừng khốn nữa!

Vậy học rồi quên là chuyện đương nhiên, các bạn đừng quá bận tâm. Khi ta đun nước đến độ sôi sùng sục. Bạn tắt lửa. Vừa khi tắt lửa, nước sôi bắt đầu bót sùng sục. Bạn đổ nước sôi vào bình thủy loại cực kỳ tốt để giữ độ nóng lâu dài. Nhưng nước vẫn cứ nguội dần.

Nếu bạn muốn nước sôi sùng sục như cũ, phải đun lại thôi. Mà muốn đun lại cho mau sôi thì đừng để nước trong bình thủy nguội đến mức lạnh tanh.

Vậy nguyên tắc muôn thuở vẫn là...

Một học trò nhanh nhau:

- Dạ con hiểu rồi: “Văn ôn võ luyện”.

3. Bố ơi, yếu tố nào dẫn đến thành công?

Ông giáo khiêm tốn trả lời:

- Các bạn hỏi đúng vào chỗ yếu của tôi. Tôi đã không thành công trên đường học vấn cả trên đường đời. Có lẽ gần 70 năm cuộc đời tôi chỉ thành công mỗi một việc, đó là “cưới vợ”.

Thầy trò cười òa lên... Ông giáo tiếp lời:

- Muốn thành công phải kiên trì nỗ lực. Hãy nghĩ đến hình ảnh một con thuyền đang ngược dòng, nếu không tiến túc là lùi.

Nhưng sự thường nỗ lực vẫn chưa đủ để thành công nếu thiếu đi một trong ba yếu tố sau đây:

- Đủ năng lực
- Đủ sức khỏe
- Chút may mắn

Như thế, nếu các bạn đã có hết mình mà không đạt kết quả, các bạn hãy bàng lòng với sự an bài. Nhưng chúng ta thường lẩn lộn giữa mức tột cùng của nỗ lực và sự khởi đầu của tính uơn hèn. Coi chừng đấy.

Nhân thế tôi nghiêm túc cảnh báo các bạn: “Con không hơn cha là bất hiếu. Trò không hơn thầy là bất nghĩa.”

4. Bố nghĩ gì về tệ nạn quay cóp, gian lận trong thi cử?

– Biết nói sao nhỉ? Chuyện thi gian, bằng giả xưa như trái đất rồi và có thể kéo dài đến vô tận. “Thé gian” mà, có phải “thé ngay” đâu. “Học giả” mà, có phải “học thật” đâu. Tôi đọc bài “Vịnh Tiên Sĩ Giấy” của Thi sĩ Nguyễn Khuyến (1835-1909) cho các bạn nghe nhé:

VỊNH TIỀN SĨ GIẤY

Cũng cò, cũng biển, cũng cân đai.

Cũng gọi ông nghè có kém ai.

Mảnh giấy làm nên thân giáp bảng,

Nét son điểm rõ mặt văn khôi.

Tấm thân xiêm áo sao mà nhẹ?

Cái giá khoa danh thé mới hời!

Ghé tréo, lòng xanh ngồi bánh choe,

Nghĩ rằng đồ thật hóa đồ Choi!

Điều đáng buồn là ngày nay vẫn đè thi gian, bằng giả trở thành chuyện cơm bữa. Thậm chí người ta còn muốn khen tặng những kẻ ma mãnh là can đảm. Họ lý luận rằng người nhút nhát không bao giờ dám gian lận. Rất tiếc họ quên là người can đảm không chỉ nhút nhát mà còn sợ làm điều xấu nữa.

Càng đáng buồn hơn, gian lận trong thi cử đã len lỏi cả vào hàng ngũ đáng kính như giới tu sĩ, các nhà mô phạm nhiều đến mức báo động.

Có mỉa mai không, ngày xưa ông bà dạy con cháu:

“*Học ăn học nói,
Học gói học mở.*”

Bây giờ lũ trẻ nghêu ngao trong sân trường:

“*Học ăn học nói,
Học gói học mở.
Học giờ tài liệu!*”

Tôi biết các bạn không dễ gì nghe theo lời khuyên của tôi nhưng tôi vẫn khuyên các bạn: Đừng tiếp tay cho điều xấu. Hãy can đảm nói không với mọi hình thức gian lận. Rất có thể các bạn phải chịu nhiều thiệt thòi nhưng thắng được chính mình tự nó đã là phần thưởng rồi.

Hãy là chính mình, các bạn nhé!

5. Khi giảng dạy chúng con, bố thường nhắc đến Chúa. Chúng con biết bố rất tin Chúa nhưng bố có thấy Chúa bao giờ chưa?

– Trước hết để nói về Đấng Tối Cao có nhiều danh xưng được dùng như: Chúa, Thiên Chúa, Đức Chúa, Thượng Đế, Tạo Hóa, Đức Chúa Trời, Ông Trời, Trời. Chắc chắn danh xưng Trời là thân quen nhất. Hầu như bất cứ ai, thuộc bất cứ đạo giáo nào, kể cả người vô thần khi rơi vào tình huống tuyệt vọng tột cùng đều thốt lên “Trời ơi!” (Oh my God!)

Còn nói tôi rất tin vào Chúa thì không đúng lắm. Thật sự tôi tin vào Chúa nhưng lòng tin tôi còn yếu kém (Mc 9, 24). Tôi là người hèn tin.

Còn hỏi tôi có thấy Chúa không. Tôi xin nhở đến câu trả lời của Thánh Phaolô trong thư 1 Ngài gửi môn đệ Timôthê: “Chỉ mình NGƯỜI là Đấng trường sinh bất tử, ngự trong ánh sáng siêu phàm, Đấng không một người nào đã thấy hay có thể thấy.” (1Tm 6, 16)

Và vẫn nạn bây giờ là không thấy sao lại tin?

Đức tin là một bước nhảy vọt, là một thực tại nghịch lý. Không thấy mới tin. Chưa gặp mới tìm. Không ai tin cái mình đã thấy tận mắt, sờ tận tay, vì đó là chuyện đương nhiên. Cũng như chẳng ai đi tìm cái mình đã gặp rồi.

Nói thế không có nghĩa tin là mù quáng. Cái gì cũng tin. Nhưng phải dựa trên những nền tảng vững chắc. Tôi xin tạm đưa ra hai ví dụ:

Ví dụ 1: Năm nay là năm 2016. Mười năm nữa là năm 2026. Không ai nói, tôi tin mười năm nữa là đến năm 2026, vì đó là lẽ đương nhiên. Nhưng ta có thể nói, tôi tin là tôi sống đến năm 2026. Tôi tin như thế vì dựa vào tuổi tác và sức khỏe hiện tại. Nhưng cũng không chắc 100% là tôi sống đến đó.

Ví dụ 2: Các bạn sắp đi thi. Tôi tin là các bạn sẽ thành công. Tôi tin trước hết là vì chuyện đó chưa xảy ra mà cũng chưa chắc đúng 100%. Nhưng tôi vẫn tin vì dựa vào lực học và sự cố gắng của các bạn. Còn nếu các bạn có kết quả rồi thì đậu hay hỏng đã quá rõ ràng còn tin gì nữa.

Tôi xin trở lại với niềm tin vào Thiên Chúa. Đức tin không phải là một cái gì minh bạch nhưng là bước đi dò dẫm tìm về cái vô cùng, một cuộc tìm kiếm không bao giờ đạt được đối tượng. Dầu vậy, Kitô hữu chúng tôi vẫn khiêm tốn và can đảm bước đi vì chúng tôi không khởi sự từ hư vô, từ những ảo tưởng mà trái lại chúng tôi dựa vào những nền tảng vững chắc. Đó là: Kinh Thánh và giáo huấn của Hội Thánh.

Lại một lần nữa, tôi nhờ đến lời dạy của Thánh Phaolô về đức tin để kết thúc: “Tin là cách chiếm hữu những điều còn trong hy vọng, là phương thế nhận thức các thực tại người ta không thấy.” (Hipri 11, 1)

6. Chắc chắn đời bỏ cũng có nhiều ước mơ. Nếu không phải là gì bí mật, Bố có thể...?

Ông giáo cười nhẹ:

- Chẳng có gì bí mật, chỉ ngại chia sẻ thôi. Tôi có hai ước mơ lớn nhất trong đời:
  - *Một là*, các con tôi giỏi giang hơn, thành đạt hơn và đức hạnh hơn tôi.
  - *Hai là*, một trong các con tôi là Linh Mục thánh thiện.

Thế ước mơ của các bạn là gì nào?

7. Bố nghĩ gì về quan niệm con người được sinh ra từ vượn?

Khoa khảo cổ và đặc biệt là thuyết tiến hóa của Charles Darwin đã nói nhiều về một sự phát triển lâu dài (hàng triệu triệu năm) từ động vật cấp thấp lên động vật cấp cao. Và đỉnh cao của quá trình này là sự chuyển biến nhảy vọt từ vượn cổ thành người cổ.

Tôi tin là mọi hữu thể đều phát sinh từ một hữu thể tự hữu là Thiên Chúa nhưng được phát sinh như thế

nào mãi mãi vẫn là một ẩn số. Rất có thể Thiên Chúa thông ban sự sống của Ngài cho mọi tạo vật qua con đường tiến hóa như các nhà khoa học đang cố minh chứng. Và khi sự tiến hóa đạt đến mức viên mãn, Thần Linh Thiên Chúa can thiệp vào để tạo một bước nhảy vọt từ vượn cỗ thành người cỗ.

Thiên Chúa là Tạo Hóa Toàn Tri, Ngài chỉ thực hiện một lần là đủ. Không ai ngây ngô đến độ tự hỏi có vườn thú nào trên thế giới nuôi con vượn để chờ nó thành con người. Cũng không ai thắc mắc nếu con vượn tiến hóa thành con người thì con người tiến hóa thành gì nữa đây!

Tôi còn nhớ một câu chuyện vui:

Đứa con đang ngân nga bài giáo lý: “Thiên Chúa tạo dựng con người theo hình ảnh của Ngài.” (St 1,27). Ông bố là một giáo sư sử học không chấp nhận như vậy, mới lên tiếng:

- Giáo lý gì mà phản khoa học thế, con người do vượn cỗ sinh ra.
- Sao được hả bố? Con người cao trọng thế này mà là con cháu của vượn à?

Ông bố quát:

- Không hiểu biết khoa học thì câm mồm đi.

Đứa con vừa trả lời vừa bỏ đi:

- Dạ! Nếu đúng thế thì bố giống vượn hơn con vì bố gần với vượn cổ hơn con.

Ông bố vừa giận vừa thất vọng vì có thằng con dám nói bố nó giống vượn!

8. Phẩm chất nào mà một nhà giáo cần có?

- Tôi nghĩ không chỉ nghề giáo mà bất cứ ngành nghề nào cũng cần phải có hai phẩm chất này: có tâm và có tầm.

- Có tâm. Nghĩa là phải có lương tâm, có tình người. Chữ tâm bằng ba chữ tài mà.
- Có tầm. Nghĩa là phải có tầm nhìn, có năng lực chuyên môn.

9. Nếu mà, nếu thôi nghen, ngay hôm nay bố phải trở về với cát bụi... thì bố có nguyện vọng gì?

Ông giáo bình thản:

- Không hôm nay thì cũng mai mốt thôi. Mà nếu phải hôm nay thì chắc buồn một chút vì nguyện vọng của tôi là được nhìn thấy từng đứa con hoàn tất đại học. Như các bạn biết đấy, con trai út tôi mới bước vào đại học thôi. Vậy nếu hôm nay hoặc một mai tôi mất đi mà con út tôi chưa tốt nghiệp, nguyện vọng của tôi là:

- Được chôn cất trong huyệt đất hoàn toàn.
- Những đứa lớn phải đồng tâm hiệp lực nuôi dạy em út. Đến khi em hoàn tất đại học mới được xây mộ cho tôi.

Lúc bấy giờ tôi sẽ mỉm cười tự nhủ: Tôi đã không sống một cách vô ích.

10. Chúng con sắp bước vào mùa thi và sắp phải chia tay bố rồi. Bố nói gì với chúng con đi chư?

– Hẳn các bạn còn nhớ bài thơ “Thi Hỗng” của Trần Tế Xương (1870-1907). Tôi tâm đắc 2 câu:

*“Học đã sôi com nhưng chưa chín
Thi không ăn ớt thè mà cay.”*

Thi cử là thế. Không phải ai thi cũng được cử. Bước chân vào con đường học vấn chẳng khác gì lao đầu vào một cuộc chạy đua Marathon đầy nghiệt ngã. Ai cũng phóng mình về phía trước. Mỗi bước chạy đều có giá trị của nó. Nhưng bước chạy cuối cùng quyết định tất cả. Không thực hiện được bước chạy cuối cùng thì mọi nỗ lực coi như vô nghĩa. Phần tôi, mùa thi sắp tới cũng như những mùa thi đã qua, tôi “vui với người vui, khóc với người khóc.” (Rm 12, 15)

Nhưng, xin các bạn đừng giật tôi, trong số những người thi hỏng, có những người thật đáng thương mà cũng có những người thật đáng trách.

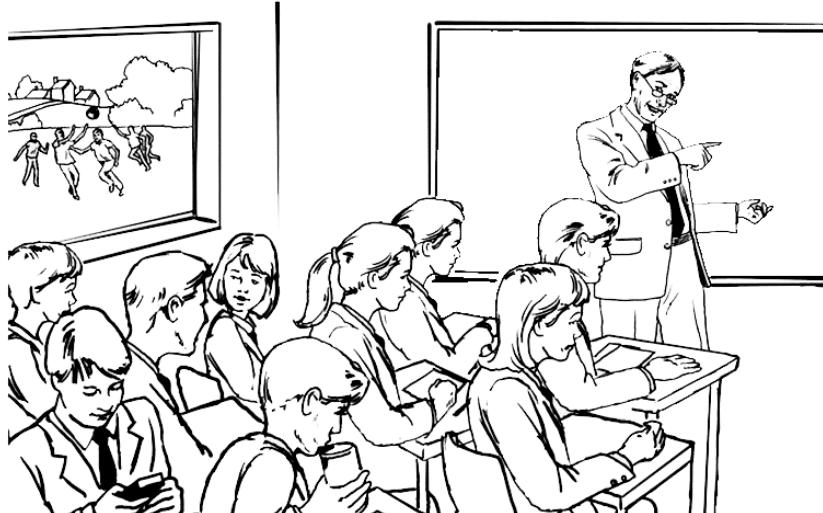
Họ đáng thương vì họ có ý thức trong học tập. Họ biết vì tương lai mà lo hiện tại. Nhưng bởi khả năng có giới hạn hoặc vận may chưa mỉm cười với họ. Họ đành ngậm ngùi!

Còn tại sao có những người thi hỏng đáng trách. Vì họ không chịu hiểu rằng ngày mai đã bắt đầu từ hôm nay. Họ cứ nhởn nhơ, học ít chơi nhiều. Lúc nào cũng nói còn sớm. Đến khi giật mình tỉnh ngộ, họ lại nói muộn rồi. Thế là buông xuôi!

Thôi, chúng ta không thể níu kéo thời gian. Đã đến giờ thầy trò mình phải nói lên lời mà chẳng ai muốn nói, lời ly biệt. Các bạn đừng khóc, tôi đang cố nén lòng đây.

Tôi chân thành cảm ơn các bạn, đã khiêm tốn nhinnie nhận tôi là thầy, đã tôn trọng tôi như người bô, đã tin tưởng và tâm tình với tôi như người bạn. Tôi cũng mong nhận được sự tha thứ của các bạn vì đã biết bao lần hoặc do vô tình hoặc do bản chất bất toàn, tôi đã làm phiền lòng các bạn.

Cuối cùng, xin chúc các bạn may mắn vượt qua các kỳ thi và hạnh phúc trong cuộc sống. Chúc các bạn gặt hái được nhiều hoa quả trong sứ mạng làm đẹp quê cha, làm thơm đất mẹ. Chúc các bạn giàu tình Chúa và tình người.

MUỢN MÀNG

Lại một lần nữa cô Hân can đảm đẩy cánh cổng bước vào nhà bố nuôi. Con chó Kaly nhận biết người quen chạy ra ve vẩy mừng còn ông bố xem chừng miễn cưỡng tiếp chuyện.

Cô Hân ngập ngừng mở lời:

– Bố... bố cho con thêm ít tiền đi. Bố biết mà, chồng con đang thất nghiệp, con thì mắc con nhỏ... Không phải chúng con ý lại vào bố đâu.

Ông bố buồn bã lắc đầu:

– Những gì có thể làm cho con, bố đã làm rồi.

Cô gái có nài nỉ:

– Bao năm qua bố đã cưu mang con, bây giờ bố bỏ con đành sao? Thôi thì đây là lần cuối con xin bố. Con thè đó! Nếu bố không cho, con xin vay vậy.

Ông bố hơi xääng giọng:

– Bố nghe lời này quen rồi. Đừng thè thót vô ích. Muốn vay sao không ra cửa hiệu mà vay. Gần nhà con có cửa hiệu buôn bán đủ thứ đấy.

Nói rồi bố già quay lưng đi, bỏ mặc cô gái ngồi một mình giọt ngắn giọt dài. Mãi hồi lâu, cô thất vọng ra về. Con chó Kaly vẫn hồn nhiên tiễn chân khách đến

tận cỗng. Không dǎn lòng được, cô gái nhìn con chó chửi đồng:

– Chỉ còn có mày tử tế với tao thôi. Tao thè không thèm vác cái mặt đến nhà này nữa, trừ khi tao giàu có.

Mấy ngày liền sau đó, cô Hân chạy vạy từ phương mà chả một ai cạnh lòng thương. Cùng đường, cô đành phải hỏi vay nơi cửa hiệu gần nhà, chấp nhận luật sòng phẳng.

Từ khi nhận đồng vốn vay, vì sợ lãi mẹ đẻ lãi con và cũng vì lòng căm giận bố nuôi, vợ chồng cô Hân căm cúi làm lụng, bát chấp nắng mưa dai dầu. Nhờ vậy chẳng bao lâu họ có được cửa ăn cửa đế.

Chừng hai năm sau, ông bố lâm trọng bệnh và vĩnh biệt cõi đời. Đông đủ con cháu, rất nhiều bằng hữu thân thuộc, kể cả những người chỉ đôi lần quen biết ông cũng bồi hồi đốt nén hương và tiễn đưa ông trở về với cát bụi. Vậy mà ngày tang tóc ấy, vắng bóng cô Hân. Càng đau xót hơn khi linh cữu chầm chậm ngang qua nhà cô trước khi rẽ vào nghĩa địa, ông chỉ nhận được cái nhìn dừng dừng đến mức lạnh lùng của một người đã một thời là con cái.

Không lâu sau cái chết của ông bố, cô Hân phán khởi mang cả vốn lẫn lãi đến thanh toán cho cửa hiệu, cô chu đáo cảm ơn người chủ bằng những lời hay ý đẹp. Với giọng trầm buồn pha chút chua chát, người chủ nói:

– Cô cảm ơn nhầm người rồi. Chính ông bố nuôi tội nghiệp của cô mới là người đáng nhận lòng biết ơn này. Nếu ông ấy đã không bảo lãnh cho cô thì tôi dài gì cho cô vay.

Cô ta mở tròn xoe đôi mắt kinh ngạc, môi mấp máy muốn nói gì đó nhưng chủ cửa hiệu chưa chịu nhường lời:

– Cô nghe cho rõ nhé. Có một chiêu nào đó trước khi ông ấy ngã bệnh, ông đã đến chi trả mọi nợ nần cho cô rồi.

Từng lời nói của chủ cửa hiệu như những nhát gurom xé toạc tâm can, cô bung mặt òa khóc như mưa vào hạ. Cô chạy về nhưng không vào nhà, cô đến thăng nghĩa trang cuối xóm, nơi ấy có một người bố bị lãng quên đang chờ cô.

ĐỒ CHÓ

Anh chị lại nỗi cơn lôi đình. Họ trao cho nhau những lời thật cay, thật đau. Vẫn chưa thỏa, họ bắt đầu hát tung đòn đặc, đập phá mọi thứ rồi lao vào cắn xé nhau. Sau đó, anh chồng bỏ nhà ra đi mà không hẹn ngày trở lại. Ngoài trời, mưa như trút, vẫn không ngăn được bước chân anh.

Còn chị vợ định tâm giết bỏ thai nhi 4 tuần tuổi để khôi vướng bận chút gì của người chồng khốn nạn kia. Chị hậm hực bước ra quầy thuốc ở đầu ngõ. Vẫn như thường ngày, cứ mỗi lần chị đi đi về về, hai mẹ con chó xù lại chạy quẩn quýt bên chân chị. Nhưng hôm nay chúng không gặp may, con điên của chị đã đỗ dồn trên chúng. Chị thảng chán đá văng con cún con và het lớn:

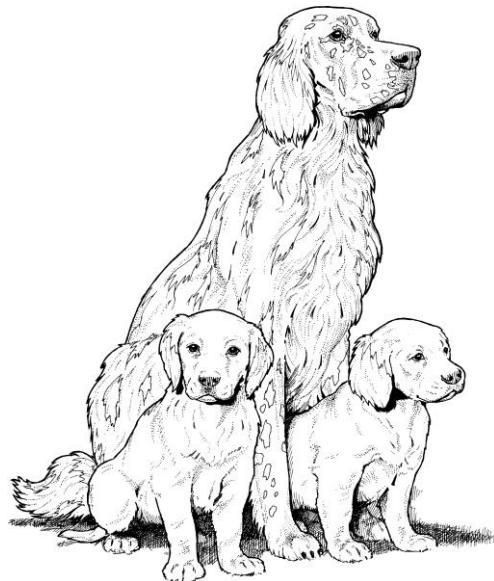
– Đồ chó!

Khi mua thuốc phá thai trở về, trời vừa dịu con mưa nhưng nước vẫn còn ngập đầy. Chị đưa mắt dõi tìm mẹ con chó xù. Một cảnh tượng khiến chị phải chạnh lòng, mẹ con nó đang ngâm mình trong nước, chó mẹ ngoạm vào cổ con và cổ đưa con nhô lên khỏi mặt nước. Không nỡ bỏ chúng chết ngập, chị lôi chúng lên. Vừa thoát khỏi hố nước, nó đặt con nằm nơi khô

ráo rồi liếm tùng sợi lông cho con, bất chấp chính thân
mình sắp kiệt sức vì lạnh công.

Bất giác chị rùng mình thầm nghĩ:

– Ai là đồ chó đây?

CÒN ĐÓ NHỮNG MẨNH ĐỜI...

Chiều hôm đó, bạn bè giáo viên chúng tôi ghé vào một quán nhỏ cạnh trường. Gọi là quán chứ chỉ là mấy bộ ghế nhựa đặt chông chênh trên nền đất sỏi.

Chúng tôi chuyện trò linh tinh và dùng bánh bao, bánh ngọt. Bát chọt tôi thấy một bé gái lượm nhôm nhựa đứng nép mình dưới cây trứng cá, lấm lét nhìn mấy đĩa bánh. Có lúc con bé muốn đến gần hơn nhưng cô chủ quán xua đi. Thật đáng lòng, tuổi mới lên tám lên mười mà đã phải đi bới rác tìm cái ăn thay vì được tung tăng đến trường.

Tôi đưa mắt nhìn sang các bạn đồng nghiệp, họ miếng ăn miếng nhả. Chắc vì chẳng ai đòi khát gì, lại thêm vì bánh quà chiều nay kém hương vị. Phần tôi, tôi kín đáo cất một ít bánh vào chiếc cặp.

Vừa khi chúng tôi quay về trường, tôi nhanh chóng trở lại với ý định gấp bé gái tội nghiệp ấy. Và kia, tôi sững người đến độ không dám tin vào mắt mình, em gần như đang bò trên mặt đất sỏi lượm lặt từng mìn bánh rơi vãi. Cùng với em là một con chó lác lúa vất vưởng đâu đó cũng tranh thủ liếm láp.

Tôi bòi hồi trao phần bánh cho nó. Em ngược nhìn tôi bằng đôi mắt ngắn lè. Rồi tôi quay lưng đi thật nhanh, tôi sợ phải khóc trước mặt em.

ĐIỀU THẬT GIẢN DỊ

Cuối cùng thì điều tôi thấp thỏm chờ đợi cũng đã đến, cậu con út của tôi trúng tuyển đại học. Niềm vui dâng trào như bát tận.

Nhiều học trò thân thương đã không tiếc lời chúc mừng tôi. Tất nhiên hạnh phúc được chia sẻ là hạnh phúc nhân đôi. Trong bầu không khí hân hoan và đậm tình nghĩa thày trò, tôi nhẹ nhàng gợi ý:

– Tôi có một điều muốn chia sẻ với các bạn. Một điều thật giản dị.

Các bạn trẻ mau miệng:

– Dạ. Chúng con nghe đây.
– Này nhé, khi con cái đỗ đạt thì ai hạnh phúc hơn, cha mẹ hay con cái?

Không chút đắn đo, các bạn đáp ngay:

– Cha mẹ, tất nhiên rồi.

Tôi mỉm cười tiếp lời:

– Các bạn nói đúng đấy. Tôi mong các bạn phải mang hạnh phúc về cho cha mẹ mình. Nhớ nhé!

CON MỌI

Không biết tại sao bạn bè cùng lớp nhẫn tâm gọi con bé là Con Mọi. Chẳng lẽ vì con bé có làn da đen mốc và mái tóc cháy khét như người dân tộc. Hay vì nhà nó chỉ là một chòi tranh chênh vênh trên triền núi với bà mẹ góa một đời cơ cực.

Dù bị đói xử lạnh lùng, cô học trò nhỏ vẫn cố gắng sống chan hòa với mọi người. Tiền học phí của nó được ưu tiên miễn giảm, hộ nghèo mà. Nhưng những khoản đóng góp khác, cô bé luôn hoàn thành tốt. Mà để có số tiền nhỏ nhoi đó, nó đã phải phụ việc vất vả trong mấy quán cơm.

Một hôm cả lớp tổ chức đi dã ngoại. Bạn bè đèo nhau bằng xe máy, xe điện, mỗi mình con bé phải lộc cộc chiếc xe đạp cũ rích. Chả ai thèm đoái hoài. Rồi nó cũng đến nơi, cũng trải lòng cùng với bạn bè, hòa mình cùng với thiên nhiên hữu tình. Mãi sau bạn bè bày bánh quà ra ăn, người thứ này kẻ thứ kia. Con bé nghèo không có gì góp phần nên lảng đi nơi khác. Nó quay lưng bước chậm, thật chậm với hi vọng có bàn tay nào níu kéo hoặc có ai đó mềm lòng căt tiếng kêu lại chăng. Nhưng tuyệt nhiên không.

Con bé thơ thẩn bước quanh. Nhìn mây trời nhẹ nhε dâng cao mà nghe lòng buồn chìm sâu xuống.

Tiếng hát, tiếng cười của đám bạn vang vọng càng làm cho tâm hồn nó hiu quạnh hơn. Bất giác đôi môi khô khốc của nó ném thấy vị mặn mặn của mấy giọt nước mắt.

Rồi bỗng nhiên, tiếng hát tiếng cười ngưng hẳn. Thay vào đó là tiếng la hét lẩn tiếng khóc nữa. Cả đám bạn hoảng loạn chạy tản ra. Đoán biết chuyện chẳng lành, con bé chạy ngược vào vừa lớn tiếng hỏi:

– Giì vậy? Giì xảy ra vậy?

Nhiều tiếng đáp lại:

– Rắn. Có rắn. Có đứa bị rắn cắn.

Khi con bé vào đến nơi, bạn bè bỏ chạy hết còn mỗi cô bạn bị rắn cắn đang ôm bàn chân, đau đớn tột cùng và khiếp đảm cũng tột cùng. Kinh nghiệm sống nơi núi rừng đã dạy cho nó biết làm gì khi bị rắn độc cắn. Nó trấn an, rồi nhanh nhau cắn thật mạnh vào vết thương để hút máu đen ra ngoài. Nhiều lần như thế. Nạn nhân đỡ đau hơn và nhất là an tâm hơn. Cô bạn hơi ngượng ngùng nhìn con bé như muốn nói gì đó nhưng lại thôi. Còn con bé mệt lá người. Nó bắt đầu buồn nôn và khó thở.

Một chặp sau, xe cấp cứu mới kịp đến nhưng người cần cấp cứu lúc này chính là Con Mọi.

CHỊ HAI

Bố mẹ mất sớm, chị Hai phải thôi học khi mới lớp 8, làm thân cò lặn lội nuôi dạy hai em là Thằng Tí và con Xíu. Chị chẳng bao giờ nghĩ đến thân mình, nói gì đến chuyện tình duyên. Những giọt mồ hôi của chị Hai cũng đã đến ngày đơm bông. Thằng Tí nay là bác sĩ, vợ nó cũng là bác sĩ và có nhà cửa tươm tất. Con Xíu là giáo viên cấp ba, và có bạn trai là một doanh nhân trẻ, thành đạt.

Khi đứa con đầu lòng của Thằng Tí tròn một tháng tuổi, chị Hai muốn được chăm nom cháu như ngày nào đã chăm nom bố nó. Nhưng Thằng Tí lạnh lùng từ chối:

– Chắc chị nghĩ chị đủ kiến thức cơ bản để chăm một đứa trẻ hả?

Chị Hai chỉ biết ngược nhìn trời cao, nuốt vội vàng những giọt đắng vào tận đáy lòng đang tan nát.

Rồi đến ngày con Xíu báo tin vui cho chị:

– Chị Hai ơi, sáng nay gia đình bạn trai em ghé thăm nhà. Chị làm ơn đi đâu đó, em sợ bộ dạng quê mùa của chị làm nhà bạn trai em khó chịu.

Một lần nữa, chị lại ngược nhìn trời nhưng sao
lần này nuốt không nổi những giọt đắng mà nó cứ tuôn
trào đến bất tận.

LỜI NÓI DỐI ĐỂ THƯƠNG

Hai mẹ con người dân tộc bị lạc trên rừng cả ngày rồi mà không có chút gì lót dạ. Run rủi sao, thằng nhỏ chợt thấy trên sườn đồi có cây thị với mấy quả chín vàng vắt veo trên cành. Để mẹ ngồi đây, nó nhanh nhau chạy đi, phóng lên cây như con sóc. Nó hái được bốn quả, nhưng niềm vui vẫn chưa trọn vì chừng này sao đủ làm dịu bớt con đói của hai mẹ con. May quá, thằng bé nhặt được một quả chín đã thối rót bên gốc cây. Nó lấy phần nát bét đó bôi trét trên miệng mình.

Trở về với mẹ, cậu trao cả bốn quả thị cho bà và giục:

– Mẹ ăn đi nghen, lúc nãy vì đói quá con đã ăn hồn mấy quả trước rồi. Con xin lỗi mẹ.

Bà mẹ hơi chần chừ nhưng khi nhìn miệng thằng con, bà mỉm cười và ăn ngon lành.

KHÔNG NỠ

Hồi đó có một nông dân nghèo sống nhờ vào cây lúa, cây ngô trên nương rẫy. Vậy mà mấy con khỉ cứ phá hoại mùa màng. Anh giận điên người nên nghĩ ra cách đánh bẫy bằng dây thòng lọng. Rồi một chiềng anh phát hiện một con khỉ con bị dây thòng lọng treo cổ lên. Anh nhanh bước đến với cây đao dài trên tay. Khi đến gần, anh mới thấy con khỉ mẹ đang gắng gượng cõng con mình trên lưng để nó khỏi chết ngạt. Càng làm anh ta chạnh lòng hơn, khi khỉ mẹ nhìn thấy anh với cây đao lăm le, nó không hề hoảng sợ mà lại nhìn thẳng vào anh như muốn nói điều gì đó.

Thế là cây đao trên tay của anh thay vì buông xuống đầu chúng thì buông ngang sợi dây. Không nỡ.

BÀ MẸ QUÊ

Mưa bắt đầu nặng hạt, sấm chớp thắp sáng lồng trời. Bà mẹ quê choàng vội chiếc áo mưa, nhọc nhằn từng bước hướng về nghĩa địa cuối xóm. Bà đến nơi phần mộ của thằng con mới được chôn cất ngày hôm trước. Người mẹ ngồi bệt bên mộ và lấy vạt áo mưa che phủ lên mộ. Gương mặt hốc hác của bà mẹ già thảm đẫm nước mưa và nước mắt.

Trong xóm ai cũng biết thằng con trai bà bắt hiếu với bà như thế nào. Mấy ngày trước đó, nó uống rượu đập phá đồ đạc trong nhà, bà khuyên can, nó đập bà té nhào rồi lấy xe Honda phóng đi, bỏ mặc người mẹ quê mặt mày sưng húp. Mươi phút sau nó tông vào một trụ điện bên đường, xe vỡ vụn còn người thì tan xác.

Vậy mà mẹ già vẫn sợ xác con lạnh lẽo trong mưa.

TÂM SƯ LUYỆN VÕ

Chiếc SH của hắn vừa va quẹt với xe máy của người cùng đi đường. Vốn tánh khí hung hăng, hắn lao vào đánh đấm đối phuông, dù chưa biết ai phải trái thế nào. Đối phuông cũng trạc tuổi hắn, chỉ nhanh nhẹn né tránh, tuyệt đối không trả đòn.

Đánh không được đối phuông miếng nào, hắn hậm hực lắm. Hắn quyết tâm tầm sư luyện thêm võ công để chờ cơ hội rửa hận. Anh ta đăng kí vào một võ đường uy tín bậc nhất của thành phố.

Sáng nay là buổi tập đầu tiên, hắn phấn khởi trong bộ võ phục đai trắng mới toanh. Trước khi dạy bài võ nhập môn, huấn luyện viên trân trọng giới thiệu võ sư trưởng võ đường cho các tân võ sinh. Một thanh niên cường tráng, vừa oai vệ vừa khiêm tốn trong bộ võ phục đai đen, vẫy tay chào các học viên. Hắn chăm nhìn võ sư rồi chợt rùng mình vì chính người này anh đã gây gổ mấy ngày trước đó.

ÔNG THẦY TU MÌNH TRẦN

Trên con phố dập dìu xe cộ, một tai nạn thương tâm vừa xảy ra. Chiếc ô tô va mạnh vào một bà lão đang đi bộ bên lề. Chiếc xe vẫn thản nhiên tăng tốc còn bà lão thì nằm chết tức tưởi, đôi mắt mở trừng, bờ môi khô chưa kịp khép lại.

Dòng xe, dòng người vẫn hối hả lao đi. Thỉnh thoảng có vài người chậm lại, tờ mò nhìn xác chết rồi dừng dừng bỏ đi. Chẳng ai bận tâm đắp cho bà dù chỉ là một chiếc chiếu rách. Nhịp sống bon chen không còn chỗ cho lòng thương xót.

Chắc sau, một thầy tu dừng hẳn xe lại. Bước đến gần nhẹ nhàng vuốt mắt người xấu số. Rồi ông thản nhiên cởi phăng chiếc áo thầy tu ra và đắp trên mình nạn nhân. Ông chắp tay khấn cầu gì đó rồi vái chào.

Có lẽ, đây là lần đầu tiên ông thầy tu này về tu viện với tấm thân trần và cũng có lẽ, đây là một trong những việc làm đáng trân trọng nhất trong đời tu của ông.

MẸ LẠI NÓI ĐỒI

Đã lâu rồi, Bà Mâu nằm bệnh viện với chứng suy tim. Bệnh tình càng lúc càng trầm trọng hơn, nhiều người quan tâm đến bà vì biết bà túng ngặt và hầu như đơn độc. Bà Mâu có mỗi một đứa con gái, đã lập gia đình ở tận Miền Tây xa lắc. Mà nghe đâu vợ chồng chúng nó cũng thê lương lắm. Có lẽ vì thế mà con gái bà chưa một lần đến thăm bà.

Thế nhưng sáng nay, bà Mâu làm mọi người ngạc nhiên, thậm chí có phần ái ngại nữa. Bà gắng gượng đi đến các giường bệnh trong phòng để hỏi mượn nào là sữa Ensure, nào là trà sâm, nước yến. Bà hỏi mượn bánh ngọt, trái cây và cả khăn lau nữa. Bà đem về xếp gọn gàng trên giường. Bà còn chải tóc, vuốt lại cái áo, cái quần. Nhiều người nghĩ dại, chắc bà bị thần kinh hay linh cảm sắp tới giờ chầu trời.

Đến gần trưa, một thiếu phụ với vóc dáng tiêu tụy đến thăm bà. Bà Mâu mừng rỡ giới thiệu với mọi người đó là con gái của bà.

Mẹ con ôm nhau thăm thiết, giọt ngắn giọt dài, cô gái nghẹn ngào:

– Mẹ ơi, mẹ tha lỗi cho con. Con biết mẹ cô đơn và cơ cực vô cùng, nhưng...

Bà mẹ ngắt lời, vỗ về:

– Mẹ vẫn ổn mà. Mọi người trong bệnh viện này đều thân tình và giúp đỡ mẹ. Mẹ có thiếu gì đâu. Đấy... con xem đây, đồ ăn thức uống đủ thứ cả. Con gái đừng lo cho mẹ. Hãy lo nuôi dạy mấy cháu ngoại của mẹ thật tốt.

Người mẹ già cười cười nói vui vẻ. Nhưng những người bên cạnh thì quay mặt vào tường, lau vội khói mắt. Giờ họ mới biết vì sao bà cần những thứ đó.

KHÍ TRỜI

Họ đang phấn khích nâng ly và sôi nổi bàn bạc về các đề tài khoa học và công nghệ kĩ thuật. Đây chắc là những tín đồ của khoa học hiện đại. Vừa lúc đó, một bà già lom khom bước đến gần tay cầm máy xấp vé số. Một ông trong bàn nhậu thương tình trao cho bà một mẩu bánh. Bà nhận lấy và nói lời cảm ơn. Bà làm dấu Thánh Giá rồi đưa bánh vào miệng ăn ngon lành.

Người vừa cho bánh liền hỏi bà:

- Bà tin trời để làm gì vậy?

Ông nói thêm với chất giọng mỉa mai:

- Bà được gì nào? Thậm chí miếng bánh bà đang ăn đó cũng không phải do trời cho.

Bà già mở lời:

- Trước khi trả lời ông, cho già này hỏi một câu nhé.

Cả bàn nhậu cười ồ lên:

- Máy chục câu cũng được, bà hỏi đi.
- Các ông đang sống là nhờ hít thở khí nào vậy?

Nhà khoa học nào hay cơ quan nào đã cung cấp khí đó cho các ông?

Một khoảng lặng trôi qua. Không ai trả lời tiếng nào, bà từ tốn tiếp lời:

– Già này đã cảm ơn các ông vì một mẩu bánh thôi, sao các ông dung dung với ai đó đã hào phóng ban khí thở cho mình?

SƠ ĐÙA

Không biết cơ duyên nào mà thằng Tư thành người nhà của một đại gia xóm dừa.

Ông chủ dừa này vốn là một võ sư tầm cỡ đã từng phiêu bạt giang hồ. Nhiều năm trước trong một lần thách đấu, ông đã lõi tay đánh chết đối thủ. Và từ đó, ông thề nguyên “gác kiếm”. Ông sống ẩn dật nơi miền sông nước rồi bén duyên với những rừng dừa mút mắt.

Nhờ ý chí và sức lực hơn người, ông sớm thành lập một trang trại chuyên cung cấp dừa khô bóc vỏ, dân miệt vườn quen gọi là sọ dừa. Ông thuê nhiều công nhân, những trai trẻ có đôi chân nhanh nhẹn, leo trèo như sóc và có đôi tay cứng cáp để tách vỏ ra khỏi quả.

Thằng Tư cũng cần cù làm việc như các công nhân khác. Có một hôm nó bạo gan xin ông chủ:

– Ông dạy võ cho con đi, con thích học võ.

Ông chủ bóp mạnh bàn tay nó, nghiêm nghị nói:

– Ngày nào con bóc được vỏ dừa mà không cần dùng đến dao, ngày đó ta sẽ dạy võ cho con. Ta hứa.

Từ lời hứa đó, thằng Tư miệt mài khổ luyện. Nó đâm thọc mười ngón tay vào trong cát, trong đất, trong

sỏi. Chàng trai tập bóc dần từ quả dừa non đến những quả già hơn. Ròng rã trong mười năm như thế, không biết bao nhiêu mồ hôi và máu đã đổ ra. Cuối cùng, anh đã thành công. Đôi tay anh có khả năng bóc vỏ dừa khô dễ như bóc vỏ trái bưởi. Vậy mà ông chủ lại quên lời hứa. Cứ hẹn lần lữa việc dạy võ cho anh. Anh thất vọng và định tâm bỏ đi. Ông chủ đọc được ý nghĩ của chàng trai trẻ nhưng vẫn lặng thinh.

Một sáng tinh mơ, người thanh niên lặng lẽ rời bỏ trang trại dừa. Anh ta rong ruổi vô định, trời đất mênh mông chẳng nơi nào là nhà. Mãi khi chiều dần buông rơi, chàng dừng chân nơi quán nước bên đường vắng. Trong quán đang có mấy thanh niên ngồi nhậu. Chắc chúng uống mềm môi rồi, giờ bắt đầu khua tay múa chân. Đôi tượng mà chúng nhắm đến là cô chủ quán tội nghiệp. Chúng buông lời giễu cợt, kéo lôi suồng sã.

Ngồi cách đó mấy bàn, thằng Tư vẫn để mắt theo dõi. Nó cảm thấy bất bình, mạnh dạn lên tiếng:

– Sao các anh lại hiếp đáp một người con gái như thế?

Nó vừa dứt lời, nhóm thanh niên đó quay nhìn nó như muốn ăn tươi nuốt sống.

Một đúra trong bọn vênh váo hỏi:

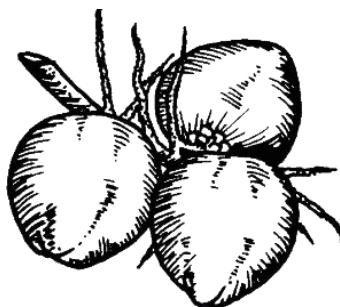
– Thằng ranh kia hết muối sống rồi hả?

Một đúra khác vớ lấy chiếc mũ bảo hiểm, ném thật mạnh vào mặt thằng Tư. Thằng Tư đứng phắt dậy, nó nhìn chiếc mũ bảo hiểm đang lao tới mà liên tưởng đến quả dừa khô, mười ngón tay nó như gọng kìm chụp lấy. Chỉ cần một động tác thành thục, chiếc mũ bị đâm thủng và xé toạc. Chiếc mũ thứ hai cũng lao tới và số phận của nó cũng không hơn gì chiếc mũ trước.

Biết sức mình không ngang tầm, năm tên đó khiếp vía tháo chạy.

Thằng Tư bóp nắn đôi bàn tay, anh chợt nhận ra rằng mình đã được luyện võ từ lâu lăm rồi. Cảm giác hối hận xâm chiếm tâm hồn anh. Chàng trai thầm nhủ: Tôi phải về với chủ tôi. Và anh ta quay về, những hàng dừa thảng fark đang chờ đón anh.

Cô chủ quán đứng nhìn chàng trai trẻ khuất dần mà ngỡ như trong một giấc mơ.

HIẾU HỌC

Gần cuối năm học, thầy chủ nhiệm luôn hô hào và khích lệ cả lớp phải cố gắng nhiều hơn để ai cũng đạt thành tích tốt nhất.

Trai gái gì cũng răm rắp nghe lời thầy chủ nhiệm, trừ mỗi thằng Lân, vốn đã là học sinh trung bình trong học kỳ đầu mà học kỳ cuối này xem chừng tệ hơn. Bạn bè trong lớp chẳng mấy ai thích kết bạn với nó vì nó mặt mày đen đúa, áo quần lem luốc lại hôi mùi khai khai nữa. Đã vậy, cả tháng nay, nó thường xuyên đến lớp trễ. Một hai lần đầu thầy chỉ nhắc nhở nhưng những lần sau thầy bắt nằm dài trước lớp và dùng thước bảng đánh mạnh vào móng mấy cái. Mỗi lần ăn đòn như thế, cậu học trò chỉ biết cắn chặt môi để khỏi bật tiếng khóc. Còn bạn bè trong lớp thì khúc khích cười.

Nhiều lần thầy chủ nhiệm hỏi lý do thì cậu nhỏ không nói gì, chỉ luôn miệng xin lỗi và hứa không tái phạm nữa. Vậy mà vẫn chứng nào tật này.

Một chiều nọ, thầy và một số bạn trong lớp đến nhà em để tìm hiểu xem thế nào. Nằm khuất sâu trong hẻm cuối xóm, một căn nhà xiêu vẹo, trông trước trông sau. Vào nhà chỉ thấy một bà già còng lưng, bước từng bước nhọc nhằn. Bà cụ mếu máo giải bày:

– Mẹ thằng Lân chết lâu rồi. Ba nó cả năm nay bỏ nhà đi sống với ai đó. Giờ nhà chỉ còn hai bà cháu thôi. Bà thì già nua, bệnh tật. Mọi sự gì cũng nhò đến thằng Lân. Tôi nghiệp. Mới mười tuổi đâu mà phải vất vả lặn lội kiếm bát cháo cho bà nội và nuôi sống chính thân nó.

Ông thầy chủ nhiệm áp úng hỏi:

– Thưa bà, thế cháu Lân làm gì để kiếm được miếng ăn?

– Mười tuổi mà biết làm gì chứ. Cái tuổi bông đùa đáy mà. Ngoài giờ phải học ở trường, nó rong ruổi trên các cánh đồng cháy khô để lượm phân bò. Hôm nào gặp may thì bán được mươi ngàn. Hôm nào ít hơn thì năm, bảy ngàn. Chính hôm nay cũng không ngoại lệ, giờ này chắc nó đang đâu đó ở tận cánh đồng xa.

Bà nghẹn ngào nói tiếp:

– Vậy mà nó không chịu bỏ học... Chắc là kiếp trước thân già này đã làm điều gì đặc tội nên giờ cháu nội tôi phải chịu đày đọa như vậy. Rất nhiều lần, vừa từ đồng ruộng về đến nhà, nó đã ba chân bốn cẳng chạy lên trường, chưa kịp nuốt vội mấy miếng cơm lót dạ, nói chi đến chuyện rửa lau cái mặt, cái đầu cho tươm tất.

Ngày hôm sau thằng Lân lại đi học trễ, nó tự giác nằm dài trước lớp. Nhưng thầy chủ nhiệm ôm nó vào lòng. Thầy muốn nói gì đó mà không thành lời.

CHO ĐI LÀ CÒN MÃI

Cuộc chiến sắp đến hồi kết thúc. Bên thắng cuộc thần tốc tràn quân chiếm giữ. Bên thua cuộc tháo chạy như những đàn ong vỡ tổ. Trong hàng triệu người di tản đó, có một người lính mang quân hàm cấp tá cùng với đứa con gái trạc tuổi trăng tròn. Họ lao về muôn hướng, người thì tìm đến bến cảng, người lại xuôi lên phô, có người ngược về quê cũng có người không biết mình đang đi về đâu. Họ dùng bất cứ phương tiện nào có thể: xe GMC, xe Jeep, xe máy cày, xe ba bánh, xe hai bánh, chạy bộ...

Đây đó tiếng đạn bom vẫn chát chúa, thương vong vẫn nối tiếp nhau. Người lính lại vừa chứng kiến thêm một cảnh tàn nhẫn của chiến tranh: một trái đạn rơi ngay chiếc xe Jeep, mấy người trong xe đều tan xác trừ một cô bé bị văng ra xa. Người lính thầm nghĩ: “Trong bao nhiêu năm chinh chiến, chắc mình cũng đã gây tang tóc cho nhiều người, sao mình không một lần cứu người nhỉ.” Và ông đã quyết định cứu mang cô bé đó, một quyết định có thể gọi là điên khùng trong thời điểm thập tử nhất sinh như thế.

Ba bố con tiếp tục tìm đường sống trong cái chết. Rất may, mấy người lính dưới cấp của anh bắt được liên

lạc với anh. Trong chớp nhoáng, một chiếc trực thăng đáp xuống. Họ lôi hai bố con anh lên, chỉ hai mà thôi vì máy bay đã quá tải. Thời gian phải tính bằng giây. Người lính quyết định ở lại, nhường chút vận may cho hai con thơ dại và chấp nhận vận rủi đang chờ đón mình. Rồi máy bay cất cánh. Bụi bay mịt mù, mịt mù như chính tương lai của ba bố con.

Từ đó, anh không nghe biết gì về số phận của hai đứa con. Anh đã phải trải qua nhiều năm trong trại cải tạo. Sau khi mãn hạn tù, anh muốn xin định cư ở Hoa Kỳ với chút hy vọng tìm được thông tin về hai đứa con. Nhưng sức khỏe đã không chiều ý anh, anh đành phải lui về sống đơn độc nơi quê nhà. Rồi một chiều anh lặng lẽ gửi năm xương tàn cho lòng đát mèo. Những người láng giềng thương tình đắp vội cho anh một nấm mộ.

Hai mươi năm sau, hai thiếu phụ mang quốc tịch Mỹ gốc Việt về quê hương tìm kiếm bố mình – người lính của chiến trường xưa. Hai chị em chết lặng trước ngôi mộ đầy cỏ khô của ông bố. Họ không còn nước mắt để khóc nữa, họ đã khóc thương bố hai mươi năm rồi.

Cô con ruột của người lính cạn lời: “Cuối cùng, hai chị em con cũng về với bố. Bố hãy mỉm cười đi, sự hy sinh của bố không uổng phí đâu. Cô gái mà bố đã cưu mang trên đường chạy loạn lớn hơn con ba tuổi.

Chị như thế vừa là người chị vừa là người mẹ, chị là nơi con nương tựa trong suốt bao nhiêu năm ở đất khách quê người. Cũng chính chị ấy, nhiều năm trước đã cứu sống con khi nhường cho con một quả thận. Hai chị em con đều có gia đình và có cuộc sống ổn định, hạnh phúc. Một mai chúng con sẽ đưa các cháu về thăm ông ngoại. Chúng con mãi mãi tự hào là con của bố.”

CƠN HEO ĐẤT

Tuân, một sinh viên tinh lẻ vào Sài Gòn để bắt đầu chương trình đại học. Vì gia cảnh khó khăn, Tuân phải trọ nhờ nhà ông bác ruột, một người khá giàu có với hy vọng nhờ và được chút gì. Nhưng thật thất vọng, hàng tháng cậu tân sinh viên phải đóng đầy đủ tiền nhà, tiền cơm, tiền điện nước. Nhiều tháng không đủ xoay sở, Tuân phải đi làm thêm vào các buổi tối. Vậy mà ông bác vẫn nhận tiền sòng phẳng, hơi chút lạnh lùng nữa. Chàng trai cay cú ngầm nghĩ:

*Giàu cha giàu mẹ thì ham
Giàu cô chú bác có làm có ăn.*

Thời gian trôi qua thật nhanh. Bốn năm đại học hoàn tất, Tuân chào từ giã ông bác và cũng không quên ngượng ngạo cảm ơn ông. Bấy giờ ông bác xoa đầu thằng cháu, mỉm cười:

- Hoan hô cháu, chúc mừng tân khoa.

Rồi ông bác tiếp lời:

- Mấy năm nay cháu ăn ở với bác. Bác rất hiểu nỗi cơ cực của cháu nhưng bác muốn cháu phải tập đứng vững trên chính đôi chân của mình. Giờ thì cháu đã thành công và trưởng thành. Bác hân hoan về cháu.

Liền đó, ông bác đưa ra một con heo đất và nói tiếp:

– Tất cả số tiền cháu đã đưa cho bác trong bốn năm nay, bác đều bỏ vào con heo đất này, hôm nay bác trao lại cho cháu. Nó là của cháu.

Quá bất ngờ và quá hối hận vì đã hiểu lầm lòng tốt của ông bác, Tuân chưa biết phải nói lời gì thì ông bác rút từ trong túi áo ra một tấm ngân phiếu, ông đưa cho thẳng cháu:

– Và còn đây, một ít tiền bác tặng cháu để làm vốn mà bước vào đời. Cuộc đời vốn nghiệt ngã cháu à.

Tuân đưa tay đón nhận, những giọt nước mắt tràn mi thay cho những gì nó muốn nói.

CHÚ BA XÍCH LÔ

Đang trong tuần thi tốt nghiệp phổ thông và tuyển sinh đại học, chú Ba đưa con gái út đi thi bằng chính chiếc xích lô kiêm cơm của mình.

Rất nhiều cha mẹ cũng đưa con cái đi thi và thể hiện tâm trạng lo lắng của mình qua việc đứng ngồi không yên quanh trường thi. Chú Ba lại thể hiện theo cách không giống ai.

Thay vì chờ vật vã trong thời gian con gái thi, ông cuốc xe chờ khách như mọi ngày. Chỉ khác là, tất cả số tiền ông có được, ông chia sẻ hết cho những ai kém may mắn hơn. Số tiền trong những ngày cuốc xe đó chẳng nhiều nhỏi gì đâu nhưng đó là tất cả những gì ông có thể có để mưu sinh. Ông dâng tặng tất cả với thành ý cầu Trời ban may mắn cho con gái mình.

Ôi mộc mạc làm sao mà cũng đáng yêu làm sao!

NHÀ QUÊ LÊN TỈNH

Hồi đó có đôi vợ chồng lớn tuổi và quê mùa lấm được con cái đưa đi tham quan nước ngoài. Thật tội nghiệp, đặt chân đến đâu, ông bà cũng tròn mắt há miệng. Sau khi chiêm ngắm nhiều thành phố và cảnh quan nổi tiếng bậc nhất ở châu Âu, ông bà trở về quê nhà vui cùng cây ớt, ngọn rau.

Khi được hỏi về cảm xúc của ông bà trong chuyến đi đó, bà chỉ tủm tỉm cười, còn ông chân tình chia sẻ:

– Nhà quê lên tỉnh mà, nơi nào cũng lạ, cũng đẹp hết. Nhưng nơi mà làm tôi xúc động nhất là trường đại học mà con tôi đang theo học. Tôi bồi hồi nhớ lại ngày nào con tôi lên bốn lên năm, tôi đã từng bước dắt con đến trường mẫu giáo không tên tuổi ở cuối làng. Vậy mà giờ này, con tôi lại dẫn tôi đến một trường đại học tầm cỡ, nằm ngay thủ đô nước Ý. Tôi cứ ngỡ mình đang trong mơ.

St. Peters.

VÌ NÓ LÀ CON TÔI

Chắc chẳng mấy ai trải nghiệm cuộc sống đầy bất hạnh như ông Mười. Vợ mất năm ông mới ngoài ba mươi, để lại một bé gái lên ba và một bé trai chưa tròn hai tuần tuổi.

Ông cam chịu cảnh gà trống nuôi con với bao nỗi truân chuyên, nhưng nỗi đau đến bất tận khi bé gái mắc chứng bại não rồi vĩnh viễn rời xa ông sau mấy năm ròng sống thực vật.

Có gạt đi nước mắt, ông dồn tất cả tình yêu và hy vọng vào cậu con trai. Vậy mà càng lớn nó càng hư đốn, suốt ngày kết bè kết lũ với đám choai choai mắt nết đi quậy làng phá xóm. Nó còn dám đánh lại ông khi ông răn dạy nó. Chẳng thiết tha gì với cuộc sống nữa, đã hơn một lần ông muôn tìm đến cái chết nhưng lại không nỡ bỏ con.

Gần đây, nó bị bắt và bị kết án 20 năm tù vì dính líu vào một vụ giết người cướp của. Ông đã phải bán sạch nhà cửa và những gì mà cả một đời cơ cực kycop được để bồi thường cho nạn nhân. Những ngày còn chút sức lực, ông đi làm thuê ở đâu, may ra kiếm được ít tiền đi thăm nuôi thằng con bất hiếu.

Theo dòng thời gian, sức khỏe của ông suy sụp nhiều, ông phải sống những năm tháng cuối đời trong

viện dưỡng lão. Có người cảm thương cảnh ngộ, mua sẵn cho ông một phần mộ trong nghĩa trang cuối xóm, để ít ra ông được một nơi an nghỉ tử tế.

Rồi một chiều trời nhẹ sang thu, qua hơi thở yếu dần ông thì thào cùng vị bác sĩ đang chăm sóc mình:

- Tôi muốn xin một ân huệ cuối cùng.

Vị bác sĩ nhẹ nhàng bảo:

- Vâng, ông cứ nói, tôi sẵn sàng giúp ông.
- Tôi xin hiến xác cho y học.

Quá bát ngát trước lời đề nghị của bệnh nhân, vị bác sĩ hỏi lại:

- Ông nói nghiêm túc chứ?
- Tôi nói nghiêm túc.

Vị bác sĩ vẫn cảm thấy đau đớn:

– Tôi sẽ giúp ông toại nguyện... mà ông có thể nói vì sao không?

Ông gắng gượng cạn lời:

– Tôi muốn dành phần mộ, như gia tài cuối cùng của tôi cho con tôi. Dù nó đốn mạt thế nào đi nữa, nó vẫn là con tôi.

Nói rồi, ông lịm dần và ra đi theo lá vàng rơi.

THÀNH TÍCH CUỐI ĐỜI

Ông lão vừa từ nhà thò về, bé gái cháu nội bi bô:

- Ông nội siêng thiêt, công nhận. Sáng nào cũng đi lễ.

Ông xoa đầu cháu bé cười nhẹ:

- Thời còn cắp sách đến trường, ông học dốt l้า, có điều là hầu như không bao giờ vắng lớp. Thành tích cuối năm của ông thường là: Học tập – kém; Chuyên cần – khá. Nhờ chuyên cần mà thầy cô không nỡ loại bỏ một học sinh yếu kém.

Ông uống mấy ngụm trà rồi tiếp lời:

- Mai này về với Chúa, thành tích cuối đời của ông chắc là: Công đức – kém; Chuyên cần – khá.

Cháu gái hóm hỉnh:

- Ha ha cháu hiểu rồi, nhờ siêng năng đi lễ mà ông hy vọng được cứu rỗi chứ gì?
- Phải nói là nhờ Chúa thương xót chứ!

Ông cháu cười thoái mái.

MỤC LỤC

LỜI NGỎ	5
NỒI NIỀM	6
MẸ ƠI, CON ĐẬU RỒI !	7
ĐÀNH CHỊU THÔI !	9
LẠC QUAN BI QUAN.....	10
BỐ TÔI	11
CHƯA QUÊN MỘT KỈ NIỆM.....	13
MÙNG TÂN LINH MỤC	14
NGHE CON ĐAU MÀ BỎ XÓT LÒNG	15
BÀI HỌC TỪ TRÁI TIM MẸ	16
NAM NỮ – AI HƠN AI?	17
MỘT CÂY LÀM CHĂNG NÊN NON	20
CÓ TRỜI KHÔNG NHỈ?	21
MÂU THUẦN	23
BẮT HIẾU	24
MẮT MẸ	27
NGƯỜI THÀY HAY NGƯỜI.....	28
HAI MẸ CON	29
CÔNG CHA NGHĨA MẸ	30
CHA NÀO, CON NẤY	33
NGƯỜI THÀY VĨ ĐẠI NHẤT	34
CÂY SALA.....	36
CÚ NGỒ	39
CHIA SAN	41
CHIÊM BAO	42
XIN CẨM ƠN MẸ	45
CƠM CHÁY	46
ĐỒNG TIỀN CỦA BÀ GÓA	48
SOI BÓNG NUỚC	50
CHUNG TAY	52
NHỮNG TÂM TÌNH CUỐI CÙNG	53

MUỘN MÀNG	66
ĐỒ CHÓ	69
CÒN ĐÓ NHỮNG MẨNH ĐỜI...	71
ĐIỀU THẬT GIẢN DỊ	73
CON MỌI	74
CHỊ HAI.....	76
LỜI NÓI DỐI DỄ THƯƠNG	78
KHÔNG NỖ	79
BÀ MẸ QUÊ	80
TÂM SỰ LUYỆN VÕ	81
ÔNG THẦY TU MÌNH TRẦN	82
MẸ LẠI NÓI DỐI	83
KHÍ TRỜI	85
SỢ DỪA.....	87
HIẾU HỌC	90
CHO ĐI LÀ CÒN MÃI	93
CON HEO ĐÁT	96
CHÚ BA XÍCH LÔ.....	98
NHÀ QUÊ LÊN TỈNH	99
VÌ NÓ LÀ CON TÔI	100
THÀNH TÍCH CUỐI ĐỜI	102

40 Năm
chung một lối về

